ÁRA 50 LEJ
Kolozsvár,
1945 augusztus 9
szombat

Eltemettük Kovács Pál és Nagy József munkásvértanukat

VILÁGOSSÁG

II. ÉVFOLYAM | Felelős főszerkesztő: BALOGH EDGÁR | 175 SZÁM

Helyreállnak a szovjet—román diplomáciai kapcsolatok

Közöljük az amnesztia-törvény szövegét

Harcos üzenet minden olvasóhoz

Írta: KURKÓ GYÁRFÁS

Néhány nap óta a Világosság a Magyar Népi Szövetség tulajdonába és ellenőrzésébe ment át, ami azt jelenti, hogy ez a lap az egész romániai magyarság egyetemes szócsövévé, népi-demokratikus harcának irányitójává és érzelmeinek kifejezőjévé vált.

Lapunk háta mögött egy félmillió tagot számláló, hatalmas tömegszervezet áll: a Magyar Népi Szövetség, mellyel, mint a magyar nép érdekeit védő s a demokratikus Groza-kormányt támogató politikai szervezettel, mindenkinek számolnia kell. A Magyar Népi Szövetségnek minden becsületes romániai magyar tagja kell legyen. Kétféle magyart azonban nem vehetünk be: az olyant, aki népének árulójává vált, s azt, aki egyesületi vagy bármilyen csoport önzését az egyetemes népi érdekek fölé helyezve külön utakat keres, hogy ezáltal gyöngitse nemzetiségünket, a reakciós nyomással szemben szükséges ellenálló-erőnket, a román haladó demokrácia megerősödését s a két nép kibékülésének ütemét, elősegitvén a reakciót, mely uton-utfélen népi közművelődésünk szabad fejlődésére tör.

Nézzünk csak szembe ezzel a reakcióval! Ez a reakció nem törődik azzal, hogy éppen népeket egymás ellen uszitó politika eredményeképpen hever ma romokban a világ. Azt hiszik talán a reakciós urak, hogy a dolgozó néptömegek és a nemzetiségek az ő kedvükért le fognak mondani jogaikról? A nép talán mégegyszer türni fogja, hogy ujra a nyakára másszanak és élősdiként szipolyozzák a vérét? Nem! Ennek a világnak befellegzett a Vörös Hadseregnek a fasizmus felett aratott győzelmével. Ezzel számolnia kell minden ilyesféle urnak, sőt minden országnak is. A Vörös Hadsereg győzelme szabadságot hozott minden népnek, szabadságot és egyenlő jogot mindenkinek fajra való tekintet nélkül, s ezt tőlünk sem vitathatja el senki emberfia.

Hangsulyoztuk és hangsulyozzuk, hogy nemzetiségi boldogulásunkat a román és más mellettünk élő népekkel való szoros együttműködésre épitjük. Emellett ki is tartunk és éppen ezért őrködnünk kell a hatóságok egészséges munkálkodásán, a kormány utasitásainak szigoru betartásán és nem utolsó sorban a nemzetiségi törvény teljes tiszteletbentartásán, ahol pedig ez nincs meg, ott annak haladéktalanul való megvalósitásán.

Egy régi világ romjain állunk, melynek levitézlett, javithatatlan és megfertőzött elemei mindent elkövetnek, hogy a fejlődés elé nehézségeket görditsenek. Ezeket irgalmatlanul le kell és le is fogjuk leplezni szóban és irásban egyaránt. Ezt a célt kell szolgálják lapjaink és az ilyen elemek ellen kell harcoljanak szervezeteink.

Az itt élő magyarságnak végre tudnia kell, hogy csak egyetlen utja van nemzetiségi jogaink biztositására, és ez a Magyar Népi Szövetségben való szoros felzárkózás. Ez a szervezet egyetlen nemzetiségpolitikai érdekképviseletünk, melyhez a fasiszta világnézetet kivéve minden politikai árnyalatunknak tartoznia kell. Politikánk tehát nem párt-, hanem szigoruan népi politika, mely mindenekfölött sajátos népi és nemzetiségi érdekeinket szolgálja. S hogy ez az érdekképviselet tökéletes legyen, szükséges, hogy a legkisebb falutól a központig kivétel nélkül harcos szervezeteink legyenek. Élükre a legbecsületesebb, bátor és gerinces, a demokráciáért fáradságot nem ismerő vezetőségeket kell állitani. Itt, a falvak népe és a haladó értelmiség oldalán elsősorban a magyar munkásságra vár nagy szerep, arra a munkásságra, mely a multban éppen azért harcolt, hogy tömegszervezeteink hangadója legyen, ma azonban, amikor erre már meg van minden lehetőség sorainkban, még nem foglalta el azt a helyet, amely harcos hagyományainál fogva őreá vár.

A szakszervezetek gazdasági érdekeket képviselnek s igy nemzetiségre való tekintet nélkül minden munkásnak bennük van a helye. A magyar munkásoknak ott kell lenniök az osztályharcos alapon álló politikai pártokban is, ámde, mint magyarok, általános nemzetiségi érdekeiket a Magyar Népi Szövetségen át kell képviseljék és képviseltessék. A szövetséges demokrata szervezetekkel együttműködve csakis igy leszünk képesek arra, hogy összes nemzetiségi intézményeinket, igy iskoláinkat, szinházunkat, tudományos őrhelyeinket s minden más kulturális intézményünket nemcsak hogy demokratizáljuk és megerősitsük, hanem azokat az eddigieknél sokkal szélesebb alapokra helyezve, szinvonalukat emeljük s működésüket és teljes jogvédelmüket a legkomolyabban biztosithassuk.

Ötvenezer dolgozó mélységes gyásza kisérte utolsó utjára Kolozsvár munkásvértanuit

Példátlan arányu tüntetésben tett hitvallást a demokrácia mellett Erdély fővárosának népe

A hadügyi és belügyminiszter helyszini vizsgálatot folytatott a fasiszta vérengzés ügyében

Teohari Georgescu és Vasilie Rascanu miniszterek példás büntetést igértek a merénylőkkel szemben

KOLOZSVÁR, augusztus 7. Erdély fővárosa a véres vasárnapi események hatása alatt áll. A város munkássága nemzeti különbség nélkül felvonult vasárnap a Szabadság-térre, hogy üdvözölje a Vörös Hadsereg oldalán győzelmet aratott román néphadsereget, s a katonaságnak és a munkásságnak e hatalmas találkozója után felelőtlen elemek fegyveres terrortámadást intéztek az ünnepélyről rendezett sorokban hazavonuló munkásság ellen. A kihivás már a Deák Ferenc-utcán megkezdődött. Amig a hivatalos vizsgálat tart, részletek nem kerülhetnek nyilvánosságra, annyi azonban már ma megállapitható, hogy a munkásság menetelő sorait gyalázták, leköpdösték, egyes vörös karszalagos munkásokat kirángattak a sorokból, majd hirtelen a Malinovszki-téren eddig fel nem deritett leshelyről tüz-rajtaütés érte a munkásokat. Az élen vörös zászlót vivő Nagy József Dermatagyári munkás holtan rogyott össze. Kezéből kihullt a drága lobogó... Elesett Kovács Pál tüzoltó is és több munkás, köztük Tunyogdi István és Turóczi János sulyos sebesüléseket szenvedett.

Mi történt itt? Az a Maniu-gárdista reakció, melyet az ország többi részéből már jórészt kifüstölt az egyre erősbödő román demokrácia, ide huzódott Északerdélybe, s nyilvánvalóan azzal számol, hogy román-magyar ellentétek szitásával innen áshatja alá az ujjászülető Románia demokrata épitőmunkáját s a Groza-kormány nagyarányu dunavölgyi békepolitikáját.

A reakciós készülődésekre már régóta felfigyeltek az Országos Demokrata Arcvonal szövetséges pártjai és tömegszervezetei. Az offenzivát kezdő reakció itt is, ott is elszabotálta Északerdély demokratikus közigazgatásának és intézményeinek szabályszerü besorolását, a szabad nyelvhasználatra vonatkozó rendeleket semmibe vette, rejtelyes módon visszatartotta a dolgozó emberek bérét, éhségbe taszitotta a magyar tanszemélyzetet, emlékmüveket távolitott el, bizonytalanná tette a rendezetlen állampolgárságu rétegek sorsát s minden alkalmat megragadott arra, hogy a kisebbségeket elnyomó régi, 1940 előtt volt rendszert ujra helyre.

A Kommunista Párt és a Magyar Népi Szövetség bátor ellenállása egyfelől s a Groza-kormány demokratikus intézkedései másfelől ujra meg ujra meghiusitották a reakciós offenziva teljes kibontakozását s valószinüleg éppen ennek tudható be, hogy a reakció most már a terror eszközeihez nyult. A hivatalos vizsgálat fogja felderiteni, hogy a banditák milyen arányu akciójáról lehet beszélni, a legvalószinübb azonban az, hogy a hovatovább felgöngyölt reakció szétszórt maradványairól, apró klikkekről van csak szó, amelyek véres gaztettükkel emberéleteket olthattak ki, de Kolozsvár békéjét és az itt élő népek nyugalmát komolyan többé nem veszélyeztethetik.

A véres vasárnappal kelevény fakadt ki, annyi bizonyos. Ha a kihivás áldozatot követelt is, a munkásság erélyes válasza nem maradt el, s ez az erélyes válasz a provokáció után még jobban megerősödött román—magyar demokrata összetartás megnyilvánulása volt.

Kedden reggel a Groza-kormány két tagja, Teohari Georgescu belügyminiszter és Vasile Rascanu hadügyminiszter repülőgéppel Kolozsvárra érkezett, hogy erélyes nyomozást inditson a fasiszta banditák felgöngyölitésére és a felelőtlen támadással szemben nyomatékosan leszögezze a demokrata Románia jogegyenőségen alapuló nemzetiségi politikáját. Azok, akik Kolozsvárt fajgyülöletet és nemzetiségi ellentétet akartak támasztani, csalódtak. A két magyar munkás, Kovács Pál és Nagy József temetése a kormány tagjainak jelenlétében nemcsak egy megtámadott nép, hanem egy demokrata létalapjában kikezdett ország erélyes állásfoglalása lett a reakció aljasságával szemben.

A Nemzeti Szinház elől a házsongárdi temető tetejéig kigyózó gyászmenet vörös lobogói alatt eddig soha nem tapasztalt egységbe forrt össze demokrata román és magyar, kommunista és szociáldemokrata, munkás és földmüves, a Magyar Népi Szövetséghez, vagy a demokrata román szervezetekhez tartozó minden lakos. Ez a nagy egységfront, a demokrata Románia egységfrontja most már nem áll meg fél-megoldásoknál, hanem erőt meritve a két munkás-halott vértanuságából, végleg leszámol a reakció minden cselszövésével.

A fasizmus önmagát leplezte le

KOLOZSVÁR, augusztus 7. Az elmult vasárnapi fasiszta vérengzések és provokációk kivizsgálására, illetve a nyomozás eddigi eredményeinek felülvizsgálására és a szükséges intézkedések megtételére *Vasile Rascanu hadügyminiszter és Teohari Georgescu belügyminiszter kedden délelőtt repülőgépen Kolozsvárra érkeztek.* A két miniszter megérkezése után nyomban részletesen tájékoztatta magát a vasárnapi eseményekről és az eddig megtett intézkedésekről, majd utasitással látták el a hatóságokat a vizsgálat további folytatására és a megteendő intézkedésekre vonatkozóan.

Kedden déli egy órakor a hadügy- és a belügyminiszter a kolozsvári és kolozsmegyei hatóságok, intézmények, egyházak, pártok és szakszervezetek összehivott kiküldöttei előtt a vármegyeháza disztermében beszédet mondottak. Elsőnek *Vasile Rascanu* hadügyminiszter szólott az egybegyültekhez.

Végleg leszámolunk a fasizmussal!

— Végtelenül sajnálom, hogy éppen ilyen körülmények között kellett arra a Kolozsvárra érkeznem, ahová olyan régóta készülök és hogy éppen ilyen körülmények között kell önökhöz szólanom.

— *Remélem azonban, hogy a vasárnap lefolyt események, amelyeket nem tudok kellőleg elitélni, nem befolyásolják a mi egymás iránti érzelmeinket és őszinte demokratikus találkozásunkat. Annál is inkább nem, mert mindent megteszünk, hogy a vasárnapi fasiszta provokáció és vérengzés ügyét a legaprólékosabban kivizsgáljuk és a bünösöket kellőképpen megbüntessük. Az augusztus 3-i és 5-i események világosan leleplezik a reakció törekvéseit. A fasizmus mintegy önmagát leplezte le s igy megadta nekünk a lehetőséget arra, hogy végleg végezhessünk vele.*

A miniszter rámutatott arra, hogy a hadseregben meghuzódó néhány fasiszta miatt nem szabad azt a demokratikus román hadsereget elitélni, amely mult év augusztus 23-a óta együtt küzdött a dicsőséges Vörös Hadsereggel a Hitler-fasizmus ellen. **A hadsereget épp ugy meg fogja ezektől az elemektől tisztitani, mint ahogy a kormány eltökélt szándéka az államgépezet teljes megtisztitása is.** Kijelentette a miniszter: teljesen téves az az elképzelés, bárhonnan is jöjjön, hogy ebben az országban **egyik népnek több joga van, mint a** másiknak. Az egyenjoguság tekintetében a hatalmas Szovjet-birodalmat állitotta példaképpen a hallgatóság elé.

A hadseregről megemlékezve rámutatott arra, hogy az olyan haderők, amelyek nem voltak kimondottan a nép hadseregei, ebben a háboruban menthetetlenül összeomlottak. A román hadseregnek feltétlenül a nép hadseregének kell lennie — állapitotta meg, majd igy fejezte be beszédét:

— A demokrácia országunkban a reakció minden mesterkedése ellenére is előre halad a fejlődés utján. És legyen meggyőződve mindenki, hogy a román hadsereg a demokrácia harcosaival együtt menetel!

Tervszerüen előkészitett esemény zajlott le

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után **Teohari Georgescu** belügyminiszter emelkedett szólásra.

— Már előző ittjártamkor — kezdette beszédét a belügyminiszter —, de mindenfelé, szerte az országban, számtalanszor hangsulyoztam, hogy a **kormány politikája nem lehet más, mint a nép politikája, egy valóban nemzeti politika — teljes egyetértésben az ittélő népekkel. De mindannyiszor rámutattam arra is, hogy ennek a politikának legkomolyabb ellenségei a soraink között meghuzódó reakciós, fasiszta-klikkek, amelyekkel minden körülmények között le kell számolnunk. Ezt, ugy látszott akkor, mindenki meg is értette. S mégis az utolsó napokban olyan események történtek Kolozsváron, de az ország más városaiban is, amelyek ennek a megértésnek az ellenkezőjét bizonyitják. Mert nehogy azt higyje valaki, hogy ami történt, az véletlen volt. Ellenkezőleg: tervszerüen előkészitett esemény zajlott le, amelyet ugyanazok az erők készitették elő és hajtottak végre, amelyek nem tudták megérteni sem a mult év augusztus 23-át, sem 1945 március 6-át.**

Itt a miniszter részletesen kitért a román reakció minden eddigi erőfeszitésének ismertetésére, amivel az a kormány és Románia demokratizálódását igyekezett megakadályozni.

Egymásra talál a két nép

Rámutatott arra, hogy ha sikerült is ezt a reakciót az ország éléről elsöpörni, ha sikerült is sok helyről kitisztitani, még ma is — s ma talán inkább, mint eddig — mindent megpróbál, hogy az együttélő népek békéjét és megértését megzavarja, a demokratikus fejlődést megakadályozza. **A vasárnapi vérengzésre éppen az adott nekik okot, hogy a demokratikus román hadsereg fogadásakor arról kellett meggyőződjenek, hogy álmaik már régen porrá omlottak; hogy az együttélő népek egymásra találását már nem lehet megakadályozni.**

Részletesen kitért a miniszter ezután az egyházak és az iskolák szerepére a reakció elleni küzdelemben, mert kiderült az — amint mondotta —, hogy **az augusztus 3-án és 5-én lezajlott eseményekben az egyetemi ifjuság egy része is meglehetősen kivette a részét. Ezzel kapcsolatban kijelentette a miniszter, hogy a két nép közötti béke elleni propagandát a jövőben sehol és semmilyen formában sem fogja megtürni a kormány.** De kijelentette azt is, hogy a reakció elleni küzdelemben a román demokrácia nem hajlandó több áldozatot hozni. Ellenben meg van a kormánynak a lehetősége arra, hogy ezekkel az erőkkel áldozatok nélkül is végezni tudjon.

A vasárnapi vérengzéssel kapcsolatban rámutatott arra, hogy meg kell állapitani, hogy a helyi hatóságok nem tettek meg mindent ezeknek az eseményeknek az elkerülése érdekében. *A Románia más területeiről elmenekült fasiszták ugyanis tulnyomórészt Északerdélyben és Kolozsváron huzódnak meg. Ezeket a gazembereket feltétlenül le kell tartóztatni, ki kell őket küszöbölni a demokrácia utjából!*

— Nem engedhető meg — mondotta a miniszter —, hogy 100—200 ember milliók életét veszélyeztesse s állandóan az ország érdekei ellen dolgozzék!

Szigoru megtorlást!

— A Kolozsvárt történt eseményeket — folytatta a miniszter — a kormány elleni próbálkozásnak kell felfogjuk. De *kijelentem azt, hogy az ilyen elemek ellen a kormány* — a nép segitségével — *a legmesszebbmenő eszközöktől sem riad vissza.* Könyörtelenül végezni fogunk a vasárnapi gonosztevőkkel, ezt a miniszterelnök, a kormány és a magam nevében egyaránt megigérem. De ebben a munkánkban, a fasizmus és a reakció elleni utolsó küzdelmünkben a nép és minden igaz demokrata segitségére is számitunk. Románia és a román nép elég öntudatos kell legyen ahhoz, hogy uj utra térjen. Szabadságunk megvédéséért együtt fogunk harcolni a magyarsággal, mert nem akarunk még egyszer az ellenség játékszerévé válni. Szabadság alatt pedig a teljes szabadságot értjük minden állampolgárra. Ez a kormány politikája és ez marad a jövőben is. *Az erdélyi románságnak csak egy utja van, mégpedig az, hogy testvériesen együttmüködjék az ittélő magyarsággal* — fejezte be beszédét Teohari Georgescu belügyminiszter.

A fogadást Pogaceanu Vasile főispán zárta be, igéretet téve arra a minisztereknek, hogy a jövőben a helyi hatóságok mindent megtesznek hasonló események megakadályozására és a demokrácia győzelemre juttatásáért.

Temetik a vértanukat

Kolozsvár, 1945. augusztus 7. Ez a dátum történelmi eseménnyé magasztosult a romániai munkásmozgalmak vérrel s könnyel irott históriájában, a két együttélő nép dolgozó tömegeinek annyi közös gyásszal teljes és egy elnyomó, vad imperialista háboru után diadalmas felszabadulással kibontakozott történetében. Két vértanut temetett ezen a napon Erdély fővárosának népe, s ennek a temetésnek a kérlelhetetlen harc a reakciós-fasiszta maradványok vérszomjas pribékjei ellen épp olyan tragikus hátteret adott, mint amilyen ragyogó, tiszta távlatot nyitott e belső szabadságharcból eredő akarat a jobb, emberibb jövendő felé.

Kovács Pál és Nagy József koporsói ott, a Malinovszki-téren, a Vörös Hadsereg hősi halottainak emlékmüvével szemben felállitott katafalkon, jelképpé nőttek tizezrek szemében. Idézték a grivicai vérengzés fekete napját. Horthy csendőrpribékjeinek szörnyüségeit és a felszabadulásnak érvényt szerezni akaró munkásemberek véres hullását Bukarest utcáin Radescuék sortüze nyomán. Tetemrehivás volt ez a nap. A munkásosztály ezer és ezer mártirjának emléke rajzott a szivekben s megidézte keserves évtizedek minden galád, gyilkos szándéku elnyomóját. Hitvallás volt ez a nap az igazi demokrácia, a népek testvérisége mellett.

Erdély történetében szinte páratlan arányu tömegfelvonulás mutatta meg az augusztus 7-i temetésen, hogy a népakarat feltartóztathatatlan a maga utján és jaj annak, aki akár orvul is még egyszer gáncsot mer vetni. Mindent elsöprő elemi erővel nyilatkozott meg a nép akarata, a nép egysége a közel másfél órán át tartó néma, ünnepélyes temetési felvonuláson s az azt követő tüntetésben.

1945 augusztus 7-e valóban emlékezetes és emlékeztető marad. A dolgozó tömegek, a független, demokratikus Románia ujjáépitésének harcosai emlékezni fognak reá. S emlékeztetnek reája, ha a szükség s a harc ugy kivánja!

Ötvenezer dolgozó gyászol

A város valamennyi munkaterületén, ahol demokrata emberek dolgoznak a közjóért, komor felhőként nehezedett a lelkekre a vasárnap lezajlott események emléke. A gyárak, üzemek, mühelyek munkatermeiben, az irodák kopott asztalai mellett s az ujjáépülő házak deszkaemelvényein nem szárnyalt a dal, a tréfás élcelődés, a munkára ösztönző jókedv annyi sok-sok apró megnyilvánulása. A tört szavak s a komor félmondatok a nagy temetés hangulatát vetitették előre.

A délelőtti órákban a munkásvezetők s a szakszervezeti titkárok mindenütt közölték a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt és a Szakszervezeti Tanács közös határozatát s nemsokára az egész városban kézről-kézre jártak a röplapok:

„Munkások! Tisztviselők! Polgárok! Földészek! Elvtársak! Elvtársnők!

A fasiszta provokációnak halálos áldozatai vannak. A munkásosztály legjobbjait, akik a demokráciáért folyó küzdelemnek mindig az élén haladtak, orvul legyilkolták a fasiszta pribékek, Maniu banditái.

A munkásság nem türi tovább a fasiszta bandák garázdálkodását. Szent elhatározása a fasizmus maradványainak gyökeres kiirtása. Követeljük a Maniuisták és vasgárdisták azonnali letartóztatását. Börtönbe Hatieganu Emillel ... s a többi polgári és katonai egyenruha mögé menekült fasisztával ..."

Délután fél három órakor megszólaltak az összes gyárakban, az üzemekben a szirénák s megkondultak a szabadságtéri Szent Mihály templom és a környező kis templomok harangjai. Ez volt a jeladás a temetésre való felvonulásra, de jeladás volt a szirénák hangjában, vészjel-adás, hogy a mártirok vére néma, de félelmetes tetemrehivást követel. És Kolozsvár dolgozó tömegei, ötvenezer ember tömörült fegyelmezett, zárt sorokba s adta ujabb bizonyságát annak, hogy a munkásegységfront szilárd és törhetetlen.

Miközben a gyárakban és üzemekben, valamint a szakszervezeti helyiségek előtt gyülekezett a komor tömeg, a Malinovszki-téren százan és százan vonultak el a Nemzeti Szinház lépcsőfeljáróján emelt katafalk előtt, amelyen Kovács Pál és Nagy József koporsói nyugodtak a vörös és fekete drapériák között. E néma fevonulás alatt egyszerü kis külvárosi anyókák, apró gyermekek s minden máskoru és „rangu" kispolgárok elhelyeztek egy-egy szál virágot a koporsókra. E néma tiszteletadás során megható jelenetnek voltunk szemtanui. Egy fejkendős öreg román asszony lépett a koporsóhoz s vörös bogyókkal ékesitett piros kardvirágot tett le szerényen, remegő kezekkel a drapériára, a két koporsó közé. Megtörölte a szemét s azután ezt rebegte a körülállók felé román nyelven:

— Annyi nyomoruság van a világon s annyi még a nyomorult ember... Szegényeknek azért kellett meghalniok, mert küzdöttek a nyomoruság s a nyomorultak ellen...

Ennyit mondott az öregasszony bucsubeszédül a maga egyszerü módján s amikor szerényen tovább lépett, hozzáfüzte már emeltebb hangon:

— Lesz még jobb világ... mindannyiunknak ...

Három óra tájban, amikor a szervezett felvonulás még meg sem kezdődött, a város lakossága már ellepte a Malinovszki-tér négyszögét. Percről-percre népesebb lett a nagy térség. Egymásután érkeztek a szakszervezetek vörös zászlók alatt, élükön a koszoruvivőkkel. A katafalk előtt az uttesten a Dermata munkásság sorakozott fel első arcvonalként s ott volt közötte a tüzoltók egy csoporja is. Az óriási virágkoszoruk elhelyezése pillanatában néma vigyázz állásban adták meg a tisztességet saját halottaiknak.

A Dermata után valamennyi szakszervezet elhelyezte a maga koszoruját s csakhamar egyetlen piros koszorudombodallá vált a Nemzeti Szinház lépcsőfeljárója. Közben a zászlóvivők felsorakoztak a katafalkhoz vivő kis térség két oldalán. Négy órakor a temetés megkezdésének időpontjáig a tömeg akkorára nőtt, hogy a Malinovszki-tér szüknek bizonyult befogadására. Az odatorkoló valamennyi utcában hosszu tömör sorfal alakult ki az uttesten s a gyalogjárón is. A közel félszázezres tömeg néma meghatottsággal állt a tüző napsugárban, fegyelmezetten, öntudatosan, átérezve ezeknek az óráknak a jelentőségét.

A bucsubeszéd

A bucsubeszédek sorát Vaida Vasile, Kommunista Párt tartományi titkára nyitotta meg. Hangszórókon át néman hallgatták végig a beszédet, amely a következőképpen hangzott:

— *Elvtársak! Elvtársnők! Polgár...*

— *Összegyültünk, hogy elhozzuk utolsó üdvözletünket sorainkból kihullott elvtársainknak. Kolozsvár munkássága és a lakosság vasárnap kivonult, hogy kifejezze szeretetét a demokratikus román hadsereg iránt, amely vállvetve küzdött a Vörös Hadsereggel és dicsőséget szerzett a fasizmus széttörésében.*

— *Fasiszta elemek azonban egy kis bandába tömörülve megtámadták a békésen tüntető munkások csoportját. Elvtársaink közül az orvtámadás két áldozatot követelt, Nagy József és Kovács Pál bajtársunkat. A galád merénylet akkor történt, amikor a zászlót vitték, a szabadság zászlaját.*

— *Elvtársak! Mi nem azért jöttünk ide, hogy siránkozzunk. Kötelezettséget vállalunk azokért, akiknek kezéből kiesett a szabadság zászlaja. Kötelezettséget vállalunk és hitet teszünk arról, hogy mi ezt a zászlót még magasabbra emeljük mindazért, amiért a munkásosztály annyi áldozatot hozott, annyi vért hullatott. Kötelezettséget vállalunk, hogy ezt a zászlót, országunk demokratikus ujjáépitéséért, a mi demokratikus kormányunk mellett győzelemről, győzelemre tovább visszük!*

— *Elvtársak! A vértanuk koporsója felett tegyünk fogadalmat, hogy a fasizmus utolsó maradványát is megsemmisitjük!*

— *Örök dicsőség szabadságharcunkban, az ország ujjáépitésének és demokratizálódásának harcában elesett bajtársainknak!*

Ezután Simó Gyula lépett a mikrofonhoz és az összes kolozsvári demokrata szervezetek nevében mondotta el utolsó üdvözletét. Rámutatott arra, hogy a reakció fékevesztett dühében a legaljasabb eszközöktől sem riad vissza, hogy éket verjen a román és magyar demokrata és a munkás és földmüves közé.

— Mi megfogunk semmisiteni minden ilyen kisérletet — mondotta. — Harcunkban a munkásegységfront szilárd biztositéka végső győzelmünknek. Akkor, amikor utolsó üdvözletünket hozzuk Nagy József és Kovács Pál vértanuhalált halt bajtársainknak tegyünk fogadalmat, hogy állni fogjuk a harcot és addig a fegyvert le nem tesszük, amig ki nem irtjuk az utolsó reakciós banditát is.

A szónoknak erre a szavaira tiz és tizezer ember ajkán csendült fel komoran és ünnepélyesen:

„Esküszünk! Esküszünk!"

A galád bünösök elveszik méltó büntetésüket

Ezután Vasile Rascanu hadügyminiszter rövid, katonás, határozott beszédben fejtette ki, nemcsak a maga, hanem a vezetése alatt álló demokrata hadsereg álláspontját is a gyászos eseménnyel szemben.

— Galád bünösök azok, — mondotta többek között a miniszter, — akik megkisérelték, hogy gyülöletet szitsanak testvérek között, az itt élő népek között, akik békésen, békés munkával akarnak élni egymás mellett ezen a földön. Ezek a bünösök el fogják venni méltó büntetésüket. Ti testvérek adjátok ki a jelszót, hogy tovább harcoltok az ország ujjáépitéséért és demokratizálódásáért igaz becsülettel. Ez az áldozat, amit e két testvérünk hozott, ne sujtson le benneteket, hanem uj akarattal és erővel töltsön el a reánkváró nagy feladatok teljesitésében.

Közös a szabadságunk, közös a harcunk!

Ezután *Teohari Georgescu* belügyminiszter lendületes, harcos beszédben fordult szembe azokkal az elemekkel, akik 1944 augusztus 23-a óta 1945 március 6-ig, a demokratikus Groza-kormány megalakitásáig a fasizmust és a reakciót akarták ismét uralomra juttatni, majd éppen a munkásosztály hatalmas összefogása révén létrejött demokratikus kormány munkáját igyekeztek szabotálásokkal, uszitással és más galád cselekményekkel akadályozni. Rámutatott a miniszter beszédében a fasiszta reakció mesterkedéseinek legkülönfélébb változataira, különösen kiemelvén, hogy Maniu és Brătianu és klikkjeik a számukra még megmaradt keskeny ösvényen szorongva már csak egyetlen eszközhöz folyamodhatnak, ahhoz, hogy egymásnak ugrasszák az Erdély földjén élő két népet, s gyülölködést szitva, káoszt teremtsenek, amely azután ilyen gyászos eseményekre vezet, mint amilyen Kolozsvárott vasárnap játszódott.

Hangoztatta a belügyminiszter, hogy különösen az északerdélyi magyar dolgozóknak tudniok kell azt, hogy ez a galádd támadás nemcsak ellenük, mint nemzetiség ellen irányult, hanem az egész demokratikus román nép ellen.

— *Tudnotok kell, — mondotta a miniszter, — hogy amikor a Ti szabadságotokat támadják meg, magyar testvéreim, akkor megtámadott a mi népünk szabadsága is, Mert a szabadságot váll-vállvetve együtt szilárditjuk, együtt dolgozunk érte a gyárakban, az üzemekben, összes munkahelyeinken!*

Beszéde további során a miniszter buzditó szavakkal fejtette ki, hogy amiként közös a szabadság, közös a harc is a reakció és a fasizmus minden megnyilvánulásával szemben. Ebben a harcban a demokrata kormány köré bizalommal tömörüljön az ország népe, magyar és román dolgozó egyaránt, határozottan és épitő akarattal egy haladó szellemü ország boldog jövendőjének kialakitására. — Ha mindnyájan ebben a szellemben dolgozunk és vállaljuk testvéri közösségben az előttünk álló feladatok végrehajtását — fejezte be beszédét a belügyminiszter, — akkor soha többé nem lesz ilyen gyászos szomoru nap, mint volt augusztus ötödike.

A miniszter beszédének elhangzása után felcsendültek az Internacionálé hangjai, amelyet a sürü emberrengeteg merev vigyázzállásban hallgatott végig.

A végtiszteségen szovjet katonai küldöttség is megjelent és képviseltette magát a demokrata román hadsereg is.

Elindul a gyászmenet

A temetési menet impozáns méretekben alakult ki. Elől haladt a koszorukat vivő munkásnők és férfiak tömege. Ezt követte a Dermata, a CFR és az Acélárugyár zenekara. Utána a vörös zászlók erdeje következett. Lassan, szelid lebbenéssel úszott a zászlók selyme végig az uttesten, a járdákon szorongó embertömegek sürü partjai mellett. A zászlóerdő után a Munkásegységfront és a Magyar Népi Szövetség vezetői haladtak. Munkások vitték a két tölgyfakoporsót. Kemény öklük szigorán fogta a tartórudakat s komor arcuk visszatükrözte azt a fájdalmat és emésztő tüzet, amely a koporsó mögött haladó és már a könnyből is kiapadt nozsátartozók egész lényét átizzotta. A koporsóvivőknek ez a keménysége látszott mindenütt a sorokban, az ezer és ezer munkás arcon, a gyászzenére dobbanó lépésben, s ezt az erőt megérezte mindenki végig a temető kapujáig vivő utvonalon, a kapuk aljában, nyitott ablakokban és zárt ablakok mögött egyaránt.

A házsongárdi temető bejáratánál kétoldalt felsoraokztak a zászlótartók. A feketefátylas vörös lobogók meghajoltak és alattuk vonultak be a sirkert örök birodalmába koporsók. Kint az utcán gyászdalokat zengett a zenekar s bent a sirkertben halkan, szépen, fájdalmasan rázenditettek a cigányok. A felfelé vezető uton kétoldalt ujabb tömeg várta a vértanukat. Régi kripták között kanyarodott fel a menet a tetőre, ahonnan egész Kolozsvár látszik. Ők már nem látják többé. Kovács Pál és Nagy József szeme örökre lezárult.

A haditemetőnél, közvetlenül a fasiszták háborujában elesett katonák fakereszt-sorai közelében várt a megásott két sir. A koszorukat hozó munkásnők és munkások hatalmas négyszöget alkottak itt s amig a tömeg a virágok élő sövénye mögé felzárkózott, lejegyeztük a koszoruk cimszalagait.

A néprendőrség két tagja közvetlenül a sirgödör mellé hozta az egyik koszorut. Az állam szineit hordó szalagon arany felirás: „Din partea guvernului — dr. Petre Groza". Mellettük négyen is tartanak egy embermagas koszorut. A vörös szalagon ez a felirat: „Utolsó üdvözletünk a reakció elleni harcban elesett elvtársaknak — a Kommunisták Romániai Pártja kolozsmegyei bizottsága". A harmadik koszoru a sirnál a Szociáldemokrata Párt utolsó üzenetét hirdeti a vértanuknak.

A koszoruk tömege

Koszorut hozott a sirhoz a Dermata női miliciája, a rendőrség, az élelmezési munkások szakszervezete, a Magyar Népi Szövetség V. kerülete, az egészségügyi szakszervezet, az I. kerületi munkásgárda, a Vasuti Fűtőház személyzete, a vendéglátóipari munkásság, az Ursus sörgyár, a Ravag vasárugyár, az Irisz porcellángyár, a Fermeta, a lakatgyár, az ERBA faipari üzem, az Ády harisnyagyár, a Sport kötöttárugyár, a bőrös szakszervezet s a Helios kötöttárugyár munkássága, a Magyar Népi Szövetség kolozsvári és kolozsmegyei intézőbizottsága, az agyag- és kőipari, valamint bőrös szakszervezet, a MAGISz, a bőripari munkások szövetkezete, az Akordtex igazgatósága és munkássága, a GAZIND szövetkezet, a Szakszervezeti Tanács, a Kommunista Párt I. kerülete, a Schull textilgyár, a Papirlemezgyár, a Vizmü s az Acélárugyár munkássága, a Népvédelmi Egyesület, a Demokratikus Zsidó Népközösség, a CFR alkalmazottak szakszervezete, a Triumf vegyipari üzem s az Orion fémárugyár munkássága, az Egyetemi Szakszervezet, a Világosság szerkesztősége és kiadóhivatala, a famunkások és a magánalkalmazottak szakszervezete, a Rendor bőrgyár, Husárugyár és Dohánygyár munkássága, a Helios kötöüzemi kommunista sejt, a nyomdász szakszervezet, a házfelügyelők és háztartási alkalmazottak szakszervezete, a Vasuti Kórház alkalmazottai, a IV. kerületi kommunisták és a Dermata tüzoltóság.

És ez csak egy része a koszoruknak, mert a közben felért tömegben nem tudtunk többé a koszorukat sorra venni és a szalagokat leolvasni. Mintegy kétszáz koszorut számoltunk össze nagyjából. A sir körül virágillat lengett: igy bucsuzott Kolozsvár lakossága a szabadság vértanuitól.

A házsongárdi temetőben

Az utolsó bucsuztató szavakat a munkásvértanuk sirjainál román nyelven Alexa Augusztin, a Szakszervezeti Tanács titkára, mig magyarul Szendrey Kálmán és Hencz László, Dermata-gyári üzemi bizottsági tagok mondották.

— Kolozsvár és az ország összmunkássága nevében mondom az utolsó bucsuztatót. Sirjaitok felett fogadjuk, hogy nemhiába ontottátok véreteket, mert mi a szabadság zászlaját bátran előre visszük és soha el nem hagyjuk, — mondotta gyászbeszédében Alexa Augusztin a két koporsó előtt.

Nagy József sirja felett Szendrey Kálmán beszélt.

— Én láttalak Téged, Nagy József, amikor a gyilkos golyó földre teritett, piros véred kicsordult, de a vörös lobogót akkor sem engedted el. Ezt a hősi jelenetet sohasem feledjük el. A vörös lobogóhoz, a szabadság zászlajához mi is örökké hivek maradunk — mondotta a szónok.

Végül Hencz László tett utolsó fogadalmat Kovács Pál sirja felett:

— Ez a nap örök emlékezetü számunkra. Eddig is harc volt a munkásság élete, együtt harcoltunk s Te e harc vértanuja lettél. De fogadjuk, hogy mától kezdve ezt a harcot még nagyobb, hősibb elszántsággal folytatjuk, egészen a szabadság ellenségeinek végső megsemmisitéséig — fejezte be bucsuztatóját Hencz László.

Ezután a Dermata-gyár énekkarának gyászéneke hangzott fel s hullani kezdtek a göröngyök a munkásvértanuk koporsóira.

Kolozsvár gyászoló népe a munkásvértanuk friss sirjaitól lassan indul hazafelé. Sokan felkeresik néhány lépéssel odébb Józsa Béla és az ujságiró Nagy József sirját. Ime, egymás közelében nyugosznak mind, akiket a reakció gyilkolt le galádul. Józsa Bélát, a béke és a szabadság nagy harcosát magyar csendőrpribékek kinozták halálra. Nagy Józsefet, a demokrata ujságirót a Gestapo végezte ki két nappal Kolozsvár felszabadulása előtt. Most itt alusszák örök álmukat közelükben a demokrata Kolozsvár vértanui is, akiket a Maniu-gárda teritett le... Csoda-e, ha innen, a szabadságharcosok temetőjéből, harcra, tüntetésre készen tér vissza a tömeg?

Tüntetés a bujtogatók ellen

A munkásság a temetésről hazajövet hatalmas, Kolozsvárt még soha nem tapasztalt hévvel rendezett tömegtüntetést az aljas gyilkosok ellen. A tüntető menet végigvonult a városon, éltette a demokratikus kormányt s a román-magyar testvériséget, és Maniu és Bratianu reakciójának teljes megsemmisitését követelte. „Le Hatieganuval!" — visszhangzott végig a városon. Kolozsvár munkássága nem tür többé semmiféle sovinizmust s névvel nevezte meg, akihez a reakciós terrortámadás vére s felelőssége tapad.

A Magyar Köztisztviselők Szindikátusa együttműködést keres a romániai köztisztviselőkkel

BUDAPEST, augusztus 7. A Román Köztisztviselők Szindikátusa *dr. Berky* János, a Magyar Köztisztviselők Szindikátusának titkára aláirásával átiratot kapott. Az átiratban a magyarországi köztisztviselők a romániai szindikátussal való együttműködésre való kivánságukat juttatják kifejezésre.

— *Ebben az első átiratunkban* — irja többek között dr. Berky János — *kifejezésre juttatjuk azt az általános óhajunkat, hogy a szomszédállamok kézi és szellemi munkásaival, de elsősorban Románia köztisztviselőivel a legszorosabb együttműködést teremtsük meg.*

A magyar köztisztviselők kérik a romániai kartársak érdekképviseleti szervét: tájékoztassa őket a romániai szindikátusi munka eredményeiről és a részükről alkalmazott módszerekről.

Válaszában a Romániai Köztisztviselők Szindikátusa közölte a magyarországi szindikátussal, hogy *a román szindikátus feladatának tekinti a Groza-kormány támogatását, a helyr[illegible]tás munkájának fokozását, a szabo[illegible] elleni küzdelem folytatását és a fasi[illegible]maradványok eltávolitását.*

Annak leszegezése után, hogy a romániai szindikátus egyik legfőbb feladatának tekinti az egész köztisztviselői karnak a dolgozó nép szolgálatába való becsületes és méltó beállitását, a válaszirat a következő záradékkal végződik:

— *Örömmel üdvözölve azt a gondolatot, hogy a magyar és román köztisztviselők kapcsolatának a szindikátusok utján való kimélyitése hozzájárul népeink kölcsönös megismeréséhez és barátságának megszilárditásához, kérjük, fogadják válasziratunkat olyan első gyürükként, amely összefüzi barátságba és testvériségbe az összes népeket, akik szeretik a munkával megteremtett jólétet, a szabadságot és a fejlődést.*

Atom-bombákkal kényszeritik térdre Japánt

WASHINGTON, augusztus 7. (Rador) Truman elnök közölte, hogy tegnap elsőizben dobtak Japánra atom-bombát. Ez kétszerszer olyan robbanóerejü, mint az eddig használt legerősebb hatásu bomba. Az atom-bomba tervét hónapokkal ezelőtt dolgozták ki angol tudósok, de Churchill és Roosevelt jobbnak vélte Amerikában — távol ellenséges bombavetők hatósugarától — berendezni a szükséges gyárat, amelyben 80.000 ember dolgozik.

Naponta 4000 repülőgép támad

WASHINGTON, augusztus 7. (Rador) Stimson hadügyminiszter kijelentette, hogy 12.000 bombavető repülőgépet zsufoltak össze a Japán elleni döntő offenzivára. Naponta 4000 gépből álló hullámok fogják támadni Japánt, melyre havonta mintegy 270.000 tonna bombát fognak zuditani.

Manilai jelentés szerint tegnap a bombazápor mellett 3 millió röpcédulát szórtak Tokióra, megadásra szólitva fel a japánokat, akikkel ismertetik a potsdami határozatokat.

Füst és lángtenger

WASHINGTON, augusztus 7. (Rador) Truman elnök közlését az atom-bombáról és azon kijelentését, hogy elpusztitják Japán minden háborus célt szolgáló berendezését, röpcéduláik utján fogják a japán nép tudomására hozni. Az amerikai pilóták jelentése szerint Hiroshima az első atombomba ledobása után olyan füst és lángtengerbe borult, hogy pontos megfigyeléseket nem lehetett eszközölni a bomba hatásáról. Az osakai rádió jelentése szerint Hiroshima vidékén a vonatjáratok szünetelnek.

LONDON, augusztus 7. (Rador) Attlee miniszterelnök ismertette a sajtóval Churchill volt miniszterelnök jelentését az atombombáról, illetve annak tervezéséről és kidolgozásáról.

Sir George Anderson, az ismert tudós kijelentette, hogy az atom-bombának nemcsak mint hadieszköznek lesz nagy jelentősége. Lehetséges, hogy néhány napon belül nyilvánosságra hozzák az atom-bomba tudományos leirását.

Eddig 60 japán várost pusztitottak el

WASHINGTON, augusztus 7. (Rador) A szövetségesek eddig 60 japán várost pusztitottak el. További 14 város lakosságát felszólitották, hagyja el lakhelyét, ha életét biztositani akarja.

A Csendes-óceáni angol hajóraj 400 egységre szaporodott. Legénységének létszáma 200.000 fő. A szövetséges hajóhadnak most 2000 egysége van.

Yongtay utcáin erőteljesen támadnak a kinai csapatok. Ez a város 230 kilométernyire van Hongkongtól nyugatra.

Május 10. és július 22. között 3250 nehézbombázót szállitottak a Földközi-tengeri és európai harcterekről a Csendes-óceáni hadizónába.

A tokióiai rádió közlése szerint Kyuchu szigetének déli részén a Maginot-vonalhoz hasonló erődláncot épitenek. Ezen a vidéken olyan nagymennyiségü hadianyagot és élelmiszert halmoztak fel, hogy ha az utánpótlási vonalakat el is vágnák, a vonal ellenálló ereje töretlen maradna.

Amerikai lapjelentés szerint az atombomba hatóereje egyenlő 20.000 tonna dinamitéval.

Az atomrombolás korszakalkotó találmányát a béke szolgálatába állitják

LONDON, augusztus 7. (Rador.) A sajtó vezetőhelyen foglalkozik az atombombával és az atomrombolás kérdésével. Az atomenergia felszabaditását célzó kisérletekre több mint kétmilliárd dollárt áldoztak a szövetségesek. A korszakalkotó találmányt a béke ügyének szolgálatába fogják állitani, de részleteket nem hoznak nyilvánosságra, amig a védekezés lehetőségét nem tanulmányozták.

Amerikai ipari körökben azon a véleményen vannak, hogy az atomrombolás forradalmasitani fogja az élet minden ágát, de elsősorban a közlekedést. Vonatkozik ez a légi, tengeri és szárazföldi közlekedésre, mert a benzin és szén pótolható lesz. Például egy gépkocsinak többszáz kilométeren át való üzembentartására jelentéktelen mennyiségü benzin lesz elég.

Egyébként washingtoni jelentés szerint uj rövidhullámu adóállomások tájékoztatják Japán népét az atombomba pusztitó hatásáról és a teljes megsemmisülésről, ami Japánra vár, ha nem adja meg magát.

A japán császári főhadiszállás legujabb jelentésében közli, hogy Hiroshima városát amerikai gépek támadták és ugy látszik komoly kárt tettek benne. Az ellenség, feltevés szerint, ujfajta bombát használt — mondja a japán hadijelentés.

Manillai jelentés megállapitja, hogy Hiroshimát még mindig vastag füst és porréteg fedi, ugyhogy az atombomba hatásáról közelebbi részleteket még nem lehetett megállapitani.

MANILA, auguszus 7. (Rador.) Toyokawa ellen 125 szuper-repülőerőd támadást intézett, más kisebb kötelékek Tokiót, Shanghai repülőterét, Francia-Indokina bizonyos katonai berendezéseit, Keletjáva hajógyárait és Borneo szigetén ellenséges csapatösszevonásokat bombáztak.

Franco lemond

MOSZKVA, augusztus 7. (Rador.) Portugáliai politikai körökben számitanak arra, hogy Franco tábornok levonja a következtetéseket a potsdami értekezlet eredményeiből és rövidesen lemond.

Álmait csak
TITÁN
sorsjegy valósithatja meg!
SZABADSÁG-TÉR 23 SZÁM.

A keresztény egyházak a zsidó deportáltakért

Vásárhelyi János református püspök nyilatkozik a kiengesztelődés müveről, a deportált ifjak elhelyezéséről és a „Jó Pásztor" Misszió feladatairól

KOLOZSVÁR, augusztus 7. Az erdélyi népek közötti kiengesztelődés ügyét komoly lépéssel vitte előbbre az a megbeszélés, amely a napokban *Vásárhelyi* János református püspök és az Északerdélyi Demokratikus Zsidó Népközösség vezetői között folyt le. A találkozást különösen időszerüvé tette a fiatal deportáltak problémája, amely természetesen nemcsak a zsidóság ügye, hanem az egész társadalmat érinti. Eddig mintegy 10.500 zsidó deportált tért vissza Északerdélybe, az elhurcolt 150.000-ből. Megbizhatónak látszó becslés szerint még 20.000-nek a hazatérése remélhető. Ezeknek a hazaszállitása, a hazatértek felruházása, gyógykezeltetése, átmeneti élelmezése a zsidóság minden erejét leköti.

A hazatértek között számos 15—20 év közötti ifju és leány van, akiknek ellátását a deportáltak irodája egy hónapon tul nem tudja vállalni. Ezek a fiatalok tulnyomó részben egészen rokontalanul, minden támasz nélkül állanak a világban. *A Református Egyház „Jó Pásztor" Missziója,* mely 1942 óta a zsidók közötti lelki, szociális és karitativ szolgálatot végzi a többi evangéliumi egyházak bevonásával, *felvette ezeknek a fiataloknak a gondját.* Részben a református teológia, részben az Ifjusági Keresztyén Leányegyesület otthonai vállalkoztak a fiatalok befogadására és ellátására addig is, amig sorsukat sikerül az összes illetékes tényezők bevonásával intézményesen elrendezni. Ez az akció volt a kiinduló pontja a Vásárhelyi János püspök és zsidó vezetők közötti találkozásnak. Munkatársunk előtt a püspök az alábbiakban nyilatkozott a megbeszélés részleteiről:

A GYÜLÖLET MINDEN FORMÁJA ELLEN

— A református egyház részéről már régebben szükségesnek tartottam volna felvenni a kapcsolatot a zsidó társadalom vezetőivel, hogy megtaláljuk a módját annak, hogy *a magasabb emberi eszmények és a kiengesztelődés szellemében* megkezdjük a lelki és társadalmi ujjáépités munkáját. *A magyar társadalom és éppen a hivő magyarság, mélységes bánattal és fájdalommal gondol arra, ami a közelmultban történt.* Ha bizonyos fokig talán mentegetheti is magát azzal, hogy külső kényszer alá került, és lelkületétől távol álló módon következett be az a szörnyüség, ami a zsidósággal történt, de ez a felelősségvállalás és a töredelem terhe alól nem mentesithet. Különösen akkor nem, ha most, amikor akadályok már nincsenek, nem keresi elsősorban maga a magyarság is a megértésnek, a segitésnek, a kiengesztelődésnek az utját és lehetőségeit.

— A zsidókérdésben vallott magatartásom és álláspontom azt hiszem mindenki előtt ismeretes és ezért természetesnek kell találni, hogy én az együttmüködés előkészitése és megvalósitása érdekében egyházam részéről minden lehetőt megteszek. Az Egyházkerület „Jó Pásztor" Missziójának tevékenységét bizonyára mindazok a zsidók méltányolják, akik az elmult borzalmas esztendők alatt ennek a missziónak segitő készségét közvetlenül megtapasztalták. A misszió végzésére az Egyházkerület most külön irodát állitott fel és dr. Horváth Jenő theol. tanár személyében külön missziói lelkészt nevezett ki. *Küzdeni kivánunk a gyülölet minden formája, különösen pedig az antiszemitizmus ellen,* a lélek és a szeretet minden evangéliumi fegyverével. A Református Szeretetházat már régebben megnyitottuk a deportáltak számára, most pedig *20—25 zsidó fiatalember és leány elhelyezését és élelmezését vállalta magára a „Jó Pásztor" Misszió,* természetesen minden felekezeti megkülönböztetés nélkül, egyelőre augusztus hónapra, mialatt elhelyezkedésük kérdése remélhetőleg végleg megoldódik. *Szucságon és Magyarzsombaron üdülő-otthonainkban szintén elhelyezünk megfelelő számu deportáltat.* Kiláztásba helyeztem az Északerdélyi Zsidó Népközösség vezetőinek, hogy akcióikat továbbra is messzemenően támogatjuk és segitségükre leszünk abban is, hogy az általuk ajánlott ifjakat és leányokat továbbtanulásukban és tanittatásukban támogatjuk, mert az a cél, hogy a deportálásból hazaérkező, anya és apa nélkül álló gyermekek gondos nevelésben részesüljenek és belőlük a társadalom hasznos munkásai lehessenek. Ezért *kolozsvári és vidéki intézeteinkben az ősztől kezdve megfelelő számu deportált fiut és leányt el fogunk helyezni.*

— Módot keresünk arra is, hogy a deportáltak egész problémáját alaposan megismertessük közvéleményünkkel és igyekszünk hozzájárulni ahhoz, hogy egymás helyzetének tiszta megértésével és méltányolásával a kiengesztelődés szellemében résztvegyünk a szeretet segitő és épitő munkájában, mert *semmi sem viszi közelebb Erdély népeinek, románnak, magyarnak, zsidóságnak életét az alkotó munkához, mint hogyha a közülük legmegrázóbb és legnagyobb szenvedéseket elhordozó zsidósággal szemben a szeretet nagylelkü gyakorlásában valóban találkoznak.* Ezért a zsidó vezetők óhajára szivesen vállaltam azt a feladatot is, hogy ebben az irányban megkeresem a többi egyházak fejeit és egy ilyen összefogó, a társadalom minden rétegét és felekezetét egyesitő tevékenységben való részvételre a többi egyházfőket is felkérem.

— A gyülöletre felépitett szörnyü világháboru végetért és hisszük, hogy ki lehet irtani a szenvedéseket felidéző fasiszta gyülölködést, hozzákezdve az épitő szeretetmunkához. Ha másnak talán lehet is kételkednie ebben a lehetőségben, de a krisztusi szereteten épülő egyháznak nem szabad kételkednie abban, hogy ezt a munkát meg kell inditani.

K. I.

Sulyosan megbüntetik a faj, nemzetiség vagy vallás ellen izgatókat

BUKAREST, augusztus 7. (Rador.) A román hivatalos lap, a Monitorul Oficial közli a nemzetiségek statutuma ellen elkövetett kihágásokra kiszabott büntetéseket.

Hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel sujtják azokat, akik olyan természetü állitásokat vagy nyilatkozatokat tesznek, amelyek gyülöletet vagy megvetést kelthetnek valamely faj, nemzetiség vagy vallás ellen.

Milyen büntetések elengedéséről intézkedik az uj közkegyelmi rendelet?

KOLOZSVÁR, augusztus 7. A hivatalos lap julius 23-iki számában közkegyelmi rendelet jelent meg egyes katonai bünselekményekre vonatkozólag, amelynek a tervezetéről már tájékoztattuk olvasóinkat. A rendelet általános kegyelemben részesiti azokat, akik **elkövették, segitették vagy előidézték az alább felsorolt katonai** természetü bünselekményeket, tekintet nélkül arra, hogy azok miatt megindult-e az eljárás vagy sem. Kegyelemben részesülnek azok, akik **1945 junus 15-ig** a következő bünselekményeket követték el (a zárójelben irt szám a katonai törvénykönyv megfelelő szakaszának a számát jelenti):

Az a katonai parancsnok, aki a polgári hatóságok kérésére az alája tartozó katonai egységgel nem adott segitséget (516), az a katona, aki elhagyta őrhelyét (521) vagy elaludt (523), vagy aki elhagyta a szolgálati helyét (522), az a katona, aki riadó esetén nem jelentkezett egységénél (524), az a tiszt, aki szavazóbirói vagy védői kirendelés ellenére sem jelentkezett a katonai törvényszéknél (525), az a katona, aki szolgálatban nem tartotta be a kötelező szabályokat (532), az a katona, aki gyávaságot tanusitott, azaz: az ellenség elől megfutamodott vagy társait megfutamodásra késztette, egységétől elmaradt, elbujt, megrongálta fegyverét, lőszerét vagy felszerelését, betegséget vagy sebesülést szinlelt, elhagyta egységét azon a cimon, hogy másutt van szolgálatban, megcsonkitotta önmagát, vagy társát, kötelességét egyébként megszegte (533), az a katona, aki elmaradt egységétől és nem igyekezett ahhoz visszakerülni (534), az a katona, aki őrségben vagy őrjáratban a kivülről jövő támadás esetére előirt teendőket nem teljesitette (535), az a parancsnok, aki a saját alárendeltjeit, egységének állatait vagy járműveit saját céljaira használja vagy az, aki katonai műhelyekben nem katonai munkálatokat végez (539), az a parancsnok, aki alárendeltjének bünselekményét nem jelenti (545), az az egyén, aki a behivó parancsnak nem engedelmeskedik vagy szabadságáról késve jött vissza (542), az a katona, aki olyan cselekményt követ el, hogy ennek következtében kibujhasson a katonai szolgálat alól (544), az a katona, aki belföldön megszökött, egységétől több mint két napig távol volt vagy szabadságáról több mint 4 napig késett (545, 547, 549, 550), az a katona, aki katonai állatot vagy járművet megvett vagy eladott (558, 559), az a katona, aki fegyverét, lőszerét vagy felszerelését elvesziti vagy megrongálja (560, 566), az az egyén, aki a mozgósitási rendeleteket nem tartotta be, katonai könyvecskéjét nem láttamoztatta, lakásának ideiglenes vagy végleges változását nem jelentette be (570, 571), az a tengerész, aki a törvényben irt többi bünselekményeket elkövette (581, 582—585, 590, 592, 595—597, 600—604, 608, 611, 612 és 613), azok az egyének, akik a munkatáborokból szöktek meg, **azok az egyének, akik a behivó parancsal szembeni engedetlenséget vagy szökést követtek el, 1945 augusztus 15-ig kötelesek katonai egységüknél jelentkezni.**

Nem részesülnek kegyelemben azok, akik a fenti bünselekményeken kivül olyan bünselekményeket követtek el, amelyek miatt háborus bünösöknek vagy az ország pusztulását előidézőjének is minősithetők, továbbá azok, akik 1944 augusztus 23-ika után ellenséges állam javára hazaárulást vagy kémkedést is követtek el.

Tekintettel arra, hogy a fenti rendeletben irt jelentkezés olyan sulyos terhet ró a kegyelemben részesülőkre, amely sok esetben a lehetetlenséggel határos, a Magyar Népi Szövetség lépéseket tett a kormánynál, hogy a személyes jelentkezés helyett engedélyezze az érdekelteknek azt, hogy **ajánlott levélben jelentsék be a kegyelemben részesülés iránti óhajukat és ugyanakkor közöljék jelenlegi pontos lakcimüket.** A Magyar Népi Szövetség közbenjárásának eredménye még ismeretlen, ezért egyelőre a személyes jelentkezési kötelezettség fennáll. Mihelyt az esetleges módositó rendelet megjelenik, arról haladéktalanul tájékoztatást adunk.

Reá kell mutatnunk arra is, hogy a kegyelmi rendelet nem terjed ki azokra a szökevényekre, akik a bünselekmény elkövetése után külföldre távoztak.

Politikai összeesküvést fedeztek fel Laval börtönében

PÁRIS, augusztus 7. Rador. A Reuter távirati irodai munkatársa jelenti:

Fresnes börtönében, ahol Laval és több más francia háborus bünös várja bünperének letárgyalását, *nagyszabásu összeesküvést fedeztek fel.* Több revolvert koboztak el, amelyeket négy politikai fogoly részére akartak becsempészni a börtönbe. Az a börtönőr, aki a revolvereknek az érdekeltekhez való eljuttatását vállalta, megszökött.

Azt a négy politikai foglyot, akik a lőfegyvereknek becsempészését kérték, külön börtöncellákba helyezték el, szigoru felügyelet alá vonva őket.

Rommel marsall Hitler parancsára mérgezte meg magát

A marsall fiának szenzációs vallomása apja halála körülményeiről

LOLNDON, augusztus 7. (Rador.) Manfred von Rommel, Rommel volt német vezértábornok fia esküvel megerösitett vallomásában közölte a Németországot megszálló angol katonai hatóságok parancsnokságával, hogy *édesapja kénytelen volt magát megmérgezni, mert választás elé állitották, hogy vagy öngyilkos lesz, vagy pedig kivégzik, mert azzal vádolták, hogy részes volt a Hitler ellen az elmult év junius havában megkisérelt merényletben.*

Rommel Manfred vallomása szerint a mult évi október 17-én édesapját felkereste Erwin Mersing német hadsereg tábornok és Bingdorf gyalogsági tábornok és a Führer nevében közölték vele, hogy vagy megmérgezi magát, vagy pedig magukkal viszik és hadbiróság elé állitják, mert részt vett a német vezér és kancellár élete elleni merénylet előkészitésében. Egyidejüleg a német tábornokok közlésével, Rommel lakását német katonák gyürüje vette körül.

Másnap másik két német tábornok érkezett Rommel vezértábornok lakására, akik *gépkocsijukon elhurcolták a volt német hadseregparancsnokot.*

— Néhány nap mulva — mondja vallomásában Rommel fia — hivatalos értesitést kaptam, hogy édesapám Ulmban, egyik katonai kórházban *agyvérzés következtében meghalt...*

Ismeretes, hogy a németek annak idején titkolták az igazat Rommel vezérezredes halálával kapcsolatosan és azt a hirt terjesztették, hogy angol repülőgépek bombatámadást intéztek az ellen a német katonai gépkocsioszlop ellen, amelyben gépkocsiján Rommel vezérezredes is haladt és Rommel a bombatámadás során elszenvedett sérülései következtében halt meg.

Szabadlábra helyezték Hitler mostohafivérét

LONDON, augusztus 7. Rador. A Reuter távirati irodának a németországi angol megszálló csapatok parancsnokságához beosztott tudositója jelenti:

Hitler mostohafivérét, Hitler Alajost, egyik igen látogatott berlini kávéház tulajdonosát, akit néhány héttel ezelőtt a megszálló angol csapatok Hamburgban elfogtak, szabadlábra helyezték.

Az angol katonai hatóság parancsnoksága hivatalos közleményben közölte, hogy Hitler mostohafivérét néhány héttel ezelőtt kihallgatás végett vették őrizetbe.

— Kiderült — állapitja meg az angol katonai parancsnokság közleménye —, hogy Hitler Alajos békés életmódot folytatott és nagyon óvakodott attól, nehogy bármilyen módon is belekeveredjék a volt vezér és kancellár bármilyen tevékenységébe.

Szabadtéri előadás az Unitárius Kollégium udvarán
Csütörtökön este fél 8 órakor
András Márton vendégjátékával
DOKTOR UR
Előadás kezdete félnyolckor. Vége féltizkor
Jegyek elővételben a téli szinház pénztáránál válthatók.

ARANYAT, EZÜSTÖT, BRILLIÁNST
Legmagasabb áron veszek **Schmeltzer István** ékszerész, Deák Ferenc-utca 26

A Szovjetunió helyreállította Romániával diplomáciai kapcsolatát

Rövidesen megtörténik a két állam meghatalmazott miniszterein kinevezése

BUKAREST, augusztus 7. (Rador) Augusztus 6-án délután 6 órakor dr. Groza Péter miniszterelnök — Gh. Tatarescu helyettes miniszterelnök és külügyminiszter jelenlétében — fogadta Ivan Zaharovics Szuszaikov vezérezredes és Alexej Pavlovics Pavlov politikai tanácsos látogatását. Szuszaikov vezérezredes a Szovjetunió kormányának nevében a következő közlést nyujtotta át dr. Groza miniszterelnöknek:

Tisztelt Miniszterelnök Ur! A szovjet kormány megbizásából van szerencsém közölni, hogy a szovjet kormány tekintetbe véve Romániának 1944 augusztus 23. óta a szövetségesek oldalán kifejtett tevékeny részvételét a hitlerista Németország elleni háboruban, valamint a fegyverszüneti egyezményben vállalt kötelezettségeinek lojális teljesitését, elhatározta, hogy helyreállitja Romániával a diplomáciai kapcsolatokat és javasolja meghatalmazott miniszterek kicserélését.

Dr. Groza miniszterelnök a következőkben válaszolt Szuszaikov vezérezredesnek:

— A demokratikus összefogás kormányának nevében veszem át ezt a közlést. A román kormány és a román nép hálával veszik tudomásul Romániának a hitlerista Németország elleni és az összes népek szabadságáért folytatott háborujában való részvételének ezen ünnepélyes elismerését. Ez az ujabb aktus, mely csatlakozik az előbbi megnyilvánulásokhoz, ujból megmutatja, hogy a szovjet kormány méltányolja Románia nagy érdemeit belső és külső megszilárdulásának sikján. Az egész ország boldogan állapitja meg, hogy a fegyverszüneti egyezmény lojális végrehajtását a szovjet kormány értékelte s hogy nagy erőfeszitései e téren eredményesek voltak. Kormány és nép a diplomáciai kapcsolatok helyreállitásában és azt követőleg a meghatalmazott miniszterek kinevezésében az általunk hozott összes áldozatok értékelését látja s azt, hogy ujabb alkalom adódott a népeink közti oldhatatlan kapcsolatok kimélyitésére. Örvendek, hogy megadatott számomra azt a kormányt vezetni, mely együttmüködött e nagyfontosságu aktus létrehozatalában.

Potsdamban lefektették az európai béke alapjait

Megállapitották a németországi rendszabályokat — Königsberg a Szovjetunióé

Külügyminiszteri tanács a békeszerződések megkötésére

Románia, Magyarország, Bulgária és Finnország tagja lehet az Egyesült Nemzetek szervezetének

POTSDAM, augusztus 7. Julius 17-én ült össze Potsdamban a háromhatalmi értekezlet *I. V. Sztalin* generalisszimusz, a Szovjetunió népbiztosi tanácsának elnöke, *Harry S. Truman*, az Északamerikai Egyesült Államok elnöke és Winston *Churchill*, Nagybritannia miniszterelnöke, valamint *Clement R. Attlee*, az angol Munkás Párt elnöke részvételével. A három nagyhatalom vezetőinek kiséretében *V. M. Molotov, D. F. Byrnes* és *Eden* külügyminiszterek, valamint számos katonai és polgári szakértő jelent még meg a történelmi nevezetességü értekezleten, mely lefektette az európai béke alapjait.

Julius 17-től julius 25-ig a három nagyhatalom képviselői kilenc ülést tartottak, majd az angliai választások eredményének közlése tartamára két napig az értekezletet felfüggesztették. Julius 28-án *Attlee*, az angliai választásokon hatalmas győzelmet arató Munkás Párt vezére, mint Anglia uj miniszterelnöke *E. Bevin*, az uj angol külügyminiszter kiséretében tért vissza a potsdami értekezletre, amely még ujabb négy ülést tartott és augusztus 2-án fejezte be tanácskozását.

Megalakul a külügyminiszterek tanácsa

A háromhatalmi értekezlet közleménye pontokba foglalva leszegezi azokat a rendszabályokat, amelyeket a katonailag legyőzött Németországgal szemben alkalmazni fognak és elhatározta *a külügyminiszterek tanácsának megalakitását, amelynek Anglia, a Szovjetunió, Kina, Franciaország és Amerika külügyminiszterei a tagjai.* A külügyminiszterek tanácsának székhelye London és itt fog müködni a tanács titkári hivatala is.

A külügyminiszterek tanácsa azt az azonnali és fontos megbizatást kapta, hogy készitse el a békeszerződéseket *Olaszországgal, Romániával, Bulgáriával, Magyarországgal és Finnországgal,* ezeket a szerződéseket mutassa be a szövetséges hatalmaknak. Megbizást kapott továbbá arra is, hogy *készitsen javaslatokat a még megoldatlan területi kérdések rendezésére,* amelyeket az európai háború befejezése tesz szükségessé. A tanács legkésőbb szeptember 1-ig megkezdi munkáját.

Amikor a külügyminiszterek tanácsa olyan kérdést tárgyal, amely a felsorolt államok bármelyikét is érinti, ezt az államot meg kell hivni, hogy képviselőjét elküldje az értekezletre.

Königsberg és környéke szovjet fennhatóság alá kerül

A potsdami értekezlet teljesen magáévá tette a szovjet kormánynak azt a javaslatát, hogy a területi kérdések végleges rendezéséig a Szovjetszövetség nyugati határa a Balti tengernek attól a pontjától, amely a danzigi kikötőtől keletre van, északra pedig Braunsberg—Boldagtól addig a pontig terjedjen, ahol Litvánia, a lengyel köztársaság és Keletporoszország határa találkozik. A határozat alapján *Königsberg városa és környéke szovjet fenhatóság alá kerül, a végleges határt szakértők később állapitják meg.*

A háborus bünösök kérdése

A háromhatalmi értekezleten a francia megbizott bevonásával letárgyalták a háborus bünösökkel szemben alkalmazandó megtorlás elvi kérdését is és leszegezték, hogy az 1943 évi október havában Moszkvában lefektetett álláspontnak megfelelően háborus bünösök tevékenysége semmiféle összefüggésben nincs valamely földrajzilag elhatárolt hellyel.

A három nagyhatalom kormánya ujólag megerősitette azt a szándékát, hogy a háborus bünösöket gyorsan és igazságosan müködő biróság elé utalja. *Az első vádiratot, illetve az első vádlottak névsorát szeptember 1-ig nyilvánosságra hozzák.*

A békeszerződések megkötése és az Egyesült Nemzetek szervezetébe való felvétel

A potsdami értekezlet elhatározta, hogy az alábbi nyilatkozatot teszi közzé az európai háboru győzelmes befejezése után követendő általános politikáról, amelynek célja a lehető leggyorsabb módon a legtartósabb béke feltételeinek leszegezése:

A három nagyhatalom kormányai kivánatosnak tartják, hogy Olaszország, Bulgária, Finnország, Magyarország és Románia jelenlegi természetellenes helyzete *a békeszerződés megkötésével megszünjék.* A három nagyhatalom kormányainak az a meggyőződése, hogy a többi érdekelt kormányok teljességgel osztják ezt az álláspontot.

A három nagyhatalom kormányai megtették az előkészületeket *az Olaszországgal kötendő békeszerződésre,* mert ez a kérdés az összes sürgős és fontos kérdés között is alapvető és ezt a külügyminiszterek tanácsának le kell tárgyalnia.

Olaszország az első volt a tengelyhatalmak közül, amely szakitott azzal a Németországgal, amelynek legyőzéséhez anyagiakban hozzájárult, ma pedig csatlakozott az Egyesült Hatalmakhoz a Japán elleni küzdelemben. Olaszország egyedül szabaditotta meg magát a fasiszta uralom alól és jelentős haladást tett a demokratikus közintézmények és közigazgatás helyreállitása terén. Az elismert demokratikus olasz kormánnyal kötendő békeszerződés lehetővé teszi a három hatalom ama óhajának teljesitését, hogy támogassa Olaszország kérését az Egyesült Nemzetek szervezetébe tagként való felvétele iránt.

A három hatalom kormányai ugyancsak megbizzák a külügyminiszterek tanácsát, hogy *kösse meg a békeszerződést Bulgáriával, Finnországgal, Magyarországgal és Romániával. A felsorolt államok elismert demokrata kormányaival megkötendő békeszerződés lehetővé teszi a három hatalom kormánya részére, hogy a felsorolt államok kérését támogassa az Egyesült Nemzetek szervezetébe tagokul való felvétele iránt. A három hatalom kormánya megegyezett abban, hogy mindegyik a maga részéről a legközelebbi időben tanulmányozza a feltételeket és lehetőségeket a diplomáciai kapcsolatoknak Finnországgal, Romániával, Bulgáriával és Magyarországgal való felvételére még a békeszerződés megkötése előtt.*

A három hatalom kormánya nem kételkedik abban, hogy miután az európai háboru végetért és a helyzet megváltozott, az Egyesült Hatalmak sajtója képviselőinek teljes szabadsága lesz arra, hogy ismertethessék az egész világgal a romániai, bulgáriai, magyarországi és finnországi eseményeket.

Hangoztatja a közlemény, hogy a három hatalom kormányai támogatják az Egyesült Nemzetek szervezetébe való felvételi kérését azoknak az államoknak, amelyek a háboru tartama alatt semlegesek maradtak és az előirt feltételeket teljesitik. A három hatalom kormányai azonban kötelességüknek tartják kifejezésre juttatni, hogy a maguk részéről *nem támogatják a jelenlegi spanyol kormánynak tagul való felvétele iránti kérését, mert ez a kormány a tengelyhatalmak támogatásával létesült és keletkezése, jellege, müködése és benső kapcsolata a támadó államokkal nem biztositja azokat a szükséges feltételeket, hogy az Egyesült Nemzetek szövetségének tagja lehessen.*

A Romániában, Bulgáriában és Magyarországon müködő ellenőrző bizottságok kérdése

A közlemény a továbbiakban kijelenti, hogy a Romániában, Bulgáriában és Magyarországon müködő egyesült ellenőrző bizottságok szovjet tagjai javaslatot tettek az angol és amerikai bizottsági tagoknak az ellenőrző bizottságok tevékenységének megjavitására, miután Európában a katonai hadmüveletek megszüntek.

A három hatalom kormányai megegyeztek abban, hogy a felsorolt államokban müködő ellenőrző bizottságok ügymenetét felülvizsgálat alá veszi, tekintetbe véve a három hatalom kormányainak érdekeit és felelősségét is, amelyet az érdekelt államokkal kötött fegyverszüneti szerződésben közös egyetértésben állapitottak meg és alapul veszik a tevékenység megjavitására vonatkozó javaslatot.

A német lakosság áttelepitése Lengyelországból, Csehszlovákiából és Magyarországból

Az értekezlet a Lengyelországból, Csehszlovákiából és Magyarországról kitelepitendő németek ügyében a következő közös megállapodásra jutott:

A három hatalom kormányai, minden oldalról megvizsgálva ezt a kérdést, elismerik, hogy szükséges a Lengyelországban, Csehszlovákiában és Magyarországon maradt német lakosságnak, vagy legalább is a lakosság egyrészének Németországba való átköltöztetése. Minden végrehajtandó átköltöztetésnek azonban megszervezett módon és emberségesen kell történnie. Nagyobbszámu német lakosságnak Németországba való érkezése csak sulyosbitaná azt a tervet, amelynek megvalósitása a megszálló hatalmak hatóságaira nehezedik és ezért a háromhatalmi kormány ugy véli, hogy a Németországban müködő ellenőrző bizottságnak előbb tanulmányoznia kell ezt a kérdést és különös gondot kell forditania az áttelepitendő német lakosság igazságos elosztására az elfoglalt német területeken. A három hatalom kormányai utasitják az ellenőrző bizottságban müködő tagjaikat, hogy kormányaiknak a lehető leggyorsabban tegyenek jelentést arról, hogy milyen számban érkeztek már németek Lengyelországból, Csehszlovákiából és Magyarországról Németországba, továbbá tegyen javaslatot a további lakosságáttelepités időpontjára és ütemére, amelynek végrehajtásánál tekintetbe kell venniö a jelenlegi németországi helyzetet is.

Egyidejüleg a három hatalom kormányai a fentiekről tájékoztatják Csehszlovákia kormányát, Lengyelország ideiglenes kormányát és a Magyarországon müködő szövetséges ellenőrző bizottságot. Felkéri őket, hogy szüntessék be a német lakosságnak kitelepitését mindaddig, amig a három hatalom kormányai nem tanulmányozták a beérkező jelentéseket.

FIGYELEM!

Aranyat, ezüstöt legmagasabb napi áron veszek.
Mármor Zsigmond órás Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 41

Ujra megnyilt

FISCH BÖSKE

KÉZIMUNKA SZALONJA

a régi helyiségben

Malom-utca 18 szám alatt

Egy heti betiltás után

ujra megjelentünk, hogy Erdély magyar lakosságának a szovjet—román fegyverszünetben és a Sztalin marsall és Groza Péter miniszterelnök közt történt táviratváltásban biztositott nemzeti egyenjoguságáért folytassuk harcunkat a demokratikus román—magyar megértés szellemében. Miképpen továbbra is kérlelhetetlen erélyel fogjuk a magyarság testéből kiirtani a fasiszta korszak minden maradványát, olyan szigorusággal fogunk visszautasitani minden olyan támadást is, amely a magyarságot nemzeti mivoltában éri.

Együtt küzdöttünk román demokrata szövetségeseinkkel Groza Péter kormányáért s ezt a kormányt keményen meg is fogjuk védeni minden olyan sovinizmussal szemben, amely akár a mi sorainkban támadja hátba a demokratikus népi egységet, akár pedig az államgépezet egyes szerveit akarja felhasználni arra, hogy román—magyar ellentétet támasszon és az 1940 előtt volt kisebbségi elnyomás felujitásával a demokrata Romániát elássa.

Nyolc nappal Kolozsvár felszabadulása után kezdtük meg munkánkat. Vezető részünk volt abban, hogy ebben a városban meginduljon a demokratikus szervezkedés és a fasiszta romokat eltakaritó épitkezés. Hüen kitartottunk mindig lakosságunk érdekei mellett s uttörői voltunk a román—magyar megértésen át a dunavölgyi gondolatnak: a szláv—magyar—román testvériesülésnek a Szovjetunió baráti oldalán. Ha a mult héten nem is lehettünk jelen mindenütt, ahol a demokráciáért küzdeni kell, elégtételt ad számunkra az a tény, hogy kényszerü hallgatásunk ideje alatt munkások, földmüvesek, értelmiségiek százai fordultak hozzánk aggódó szeretettel és biztatással. Ez a ragaszkodás bátorit fel arra, hogy ujult erővel folytassuk munkánkat ott, ahol egy héttel ezelőtt abbahagytuk.

Kérjük a magyar olvasóközönséget, hogy most, amikor lapunk már mint a Magyar Népi Szövetség hivatalos központi sajtója jelentkezik, kisérje figyelemmel, meritsen belőle erőt a demokrata ellenálláshoz mindennemü reakciós törekvéssel szemben, s ugy mint eddig, vegyen részt kivánságaival, üzeneteivel, leveleivel a szabad szó jogán továbbra is a szerkesztésben.

A VILÁGOSSÁG SZERKESZTŐSÉGE

ÁLTALÁNOS RÉSZVÉT MELLETT TEMETTÉK EL IDŐSB. TERHES GYULÁT. A romániai szociáldemokrata mozgalomnak, közelebbről pedig a kolozsvári grafikai munkások és munkásnők szakszervezetének sulyos gyásza van. Hosszas szenvedés után 63 éves korában augusztus 3-án meghalt idősebb Terhes Gyula, aki 45 éven keresztül vezető szerepet játszott a grafikai munkások mozgalmában. A nyomdászmunkások szövetségének országos főtitkára és a „Tipografia" cimü szaklap felelős szerkesztője volt. Az elhunyt ritka tehetségével és rendithetetlen szocialista meggyőződésével kitörölhetetlenül beirta nevét szaktársai szivébe és a munkásmozgalom történetébe. Temetése augusztus 5-én, vasárnap délelőtt a Grafikai Munkások Szakszervezetének székházából huszonegy szakszervezet vörös zászlókkal kivonult tagjai és népes gyászoló közönség kiséretében ment végbe. Koszorukkal és virágcsokrokkal boritott ravatalánál és sirjánál a Gutenberg-dalárda gyászdalokat énekelt, majd Felicska Béla a kolozsvári nyomdász szakszervezet, Cheres János a nagyszebeni munkások nevében román nyelven, Hadházi Béla a Minerva Rt. nevében, Nikulita a Szakszervezeti Tanács és az Ujságiró Szakszervezet, Halászi Sándor a Szociáldemokrata Párt kolozsvári tagozata, Urzica György a Nyomdász Szakszervezet, a Szociáldemokrata Párt központi vezetősége és az északerdélyi tartományi titkárság, Fodor Balázs a Szaktanács és a 21 szakszervezet munkássága nevében, Crisan István a Kommunista Párt megyei bizottsága, Lengyel Albert a nyomdatulajdonosok nevében, Zoltán Ferenc pedig a Szociáldemokrata Párt nevében méltatta az elhunyt felejthetetlen érdemeit.

ORVOSI HIR. Dr. Wagner Sándor fogorvos rendeléseit megkezdte Hunyadi-tér 19 alatt. Fogad 3—6 óra között. —550

MEGNYILT A KOLOZSVÁRI NÉPVÉDELEM ORVOSI RENDELŐJE. A Népvédelem, hiven eddigi célkitüzéseihez, folytatja munkáját a háboru-okozta sebek gyógyitása terén. Óriási nehézségek leküzdésével a Szociális Ügyosztálynak sikerült megnyitnia egy központi rendelőt, melynek munkáját a Népvédelem orvos tagjai végzik. A rendelő a Trefort-utcában van s minden rászorulónak ingyen áll rendelkezésére, nemzetiségre való tekintet nélkül.

NYILATKOZAT. Alulirott Ludvig Ferenc Dermata-alkalmazott multbeli magatartásomért bocsánatot kérek. A jövőben igyekszem mindent jóvá tenni. Ludvig Ferenc Kisfaludy-utca 16. —672

Szerda, 1945 aug. 8. Kat.: Cirják vt. Prot.: László. Ortodox: Emilian. Zsidó: 5705 év Áv hó 29.

HIREK

VILÁGOSSÁG

A romániai magyar nép politikai napilapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Távbeszélő 258.

Előfizetési dij egy hónapra 1000 lej. Apróhirdetések szavankint 30 lej, legkisebb hirdetés 300 lej. Álláskeresőknek szavankint 20 lej, legkisebb hirdetés 200 lej. A kiadóba cimzett és jeligés hirdetéseknél 30 lej pótdij fizetendő. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenkint 80 lej. Szöveghirdetés (hirek között) szavankint 80 lej. Nyilttér szavankint 100 lej.

Kéziratok megőrzésére vagy visszaküldésére nem vállalkozunk.

A nap kél 4 óra 29 perckor és 19 óra 9 perckor nyugszik. A hold kél 4'33 órakor és 19 óra 46 perckor nyugszik.

A II. KERÜLET LAKÓINAK FIGYELMÉBE! Ismételten felhivjuk a II. kerület lakóinak figyelmét, hogy azokat a lakásokat, melyekben az orosz hadsereg tagjai voltak elszállásolva, de most megüresednek, azonnal naponkint jelentsék be a II. kerületi rendőrségen. Akik nem tesznek eleget e felhivásnak, a legszigorubban megbüntetik. A II. kerületi lakáshivatal délután 5 órától 7 óráig tart szolgálatot a kerületi rendőrségen, Györgyfalvi-ut 68 alatt.

A FÉNYKÉPÉSZETI MÜTERMEK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN ZÁRNI KÖTELESEK. A román hivatalos lap, a Monitorul Oficial ezévi 166. száma közli a munkaügyi minisztérium 28.422—1945 számu rendeletét, amely szerint a fényképészeti mütermek és laboratóriumok, valamint a Leica-készülékkel dolgozó utcai fényképészek és azok mütermei — további intézkedésig — minden csütörtökön délután 13.30 órakor a munkát beszüntetni és zárva tartani kötelesek.

A ROMÁN NEMZETI BANK FIÓKJAI ÉSZAKERDÉLYBEN MEGKEZDTÉK MÜKÖDÉSÜKET. Bukarestből jelentik: A Román Nemzeti Bank Északerdélyben megnyitotta fiókjait, amelyek Nagyváradon, Kolozsváron, Szatmáron, Désen, Marosvásárhelyen, Csikszeredán, Besztercén, Székelyudvarhelyen, Szilágysomlyón, Sepsiszentgyörgyön, Máramarosszigeten és Zilahon müködnek. A Nemzeti Bank belényesi fiókját megszüntették.

MEGALAKULT NAGYVÁRADON AZ ARLUS SAJTÓSZAKOSZTÁLYA. Nagyváradról jelentik: A Szovjetunió Romániai Barátai Egyesületének tagozatában megalakult a sajtószakosztály. Elnök Szabó János dr., alelnök Dragos Dumitru és Turnovszky Sándor dr., titkár Olteanu Ioan és Bárdos László, könyvtáros Simon Magda, választmányi tagok Asztalos Sándor, Gyárfás Endre, Ulsan Olimpia, Boross Erdre és Engler György.

Mátyás király hagyatéka

Az egykori kolozsvári szőlősgazda háza, melyben a reneszánsz legnagyobb középeurópai egyénisége, Hollós Mátyás meglátta a napvilágot, ma, az uj társadalmi ujjászületés hajnalán — mintha csak a világhirü Corvina-könyvtár alapitója messzi századokba sugárzó végakaratának teljesülése volna — a könyv hajléka lett. A Magyar Népi Szövetség gondoskodása és a város vezetőségének beleegyezése lehetővé tette, hogy az emberöltőnként különféle intézményeket be-befogadó palinás épület (melyet az elmult négy esztendő alatt kezdték Kós Károly tervei alapján megtisztogatni a századvég által ráagyusztált cicomáktól, de a munkát a háborus megpróbáltatások miatt be nem fejezhették) most szállást ad egy életerős fiatal vállalkozásnak: a Móricz Zsigmond Kollégiumnak.

A denevérek és galambok — hogy ne mondjuk kisértetek — tanyája ismét emberi élettel telik meg s az ólomkarikás ablakok, gótivü ajtók meg füstös menyezetgerendák között uj világot hirdetnek a felszabadult szellem könyvei.

De nemcsak a könyv otthona lesz a Szilágyi Erzsébet vajudását látott óvári müemlék: egyszersmind szállást és müködési területet kinál a Mátyás király Diákházból kiszorult magyar egyetemi ifjuság kulturális igyekezetének. Az emelet lovagteremszerü, hatalmas helyisége szindarabok és zenemüvek előadóterme lesz, hol Móricz Zsigmond, József Attila szavai, Bartók Béla és Kodály Zoltán dallamai fognak zengeni és termékenyiteni...

Móricz Zsigmond és Dózsa György arcmásai alatt, a nagy humanista király szellemétől körüllengve, lelkes és szivós magyar ifjak, munkás- és földmüves-ivadékok dolgoznak immár az erdélyi magyar kultura felvirágoztatásán. J. Z.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BÖJTNAPOT TART A ZSIDÓSÁG A NÉMET TÁBOROKBAN ELPUSZTULTAK LELKI ÜDVEÉRT. A kolozsvári aut. orth. izraelita hitközség értesiti az érdekelteket, hogy az Országos Rabbitanács augusztus 8-ára, a szerdai napra általános böjtnapot rendelt el, amellyel egybekötve Mazkir-napot tartanak a német táborokban elpusztitott és elhunyt zsidótestvérek lelkiüdvéért. Ma, szerdán délután 5 órakor Jom Kippur Kolon istentisztelet keretén belül a Mikes-utcában lévő Sasz Chewra templomban méltatják a nap jelentőségét. — Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Jó Pásztor" missziója az erdélyi zsidóság gyásznapján, augusztus 8-án, szerdán délután 6 órakor istentiszteletet tart a református teológia disztermében. Az igét Vásárhelyi János püspök hirdeti.

EMELNI FOGJÁK-E A CUKOR FEJADAGJÁT? Bukarestből jelentik: A földmüvelésügyi minisztérium megtette a szükséges intézkedéseket az 1945—46. évi cukorrépatermelés előkészitésére. Az uj termelési időszakban Romániában 62.000 hektáron fognak cukorrépát termelni, 20.000 hektárral nagyobb területen, mint a jelenlegi termelési idényben. Az idei cukorrépatermés egyébként igen kiválónak igérkezik és tekintettel a cukorgyártás előrelátható fokozására, a gyárak is megfelelő előkészületeket tettek, elsősorban a szükséges fütőanyag biztositása tekintetében. Romanban a cukorgyár ez év őszén szintén megkezdi a cukorgyártást és ez a körülmény, valamint a kedvező cukorrépatermés valószinüleg lehetővé teszi a cukor fejadagjának emelését is.

KEDVEZŐ A SZŐLŐTERMÉS. Bukarestből jelentik: A romániai szőlőtermés igen bőségesnek és jó minőségünek igérkezik. A kedvező időjárás elősegiti a szőlőtermés beérését. A napszám azonban drága, 1500—2500 lejt kér a szőlőmunkás és ezenkivül egész napi étkezést. Már most nagy gondot okoz a szőlőtulajdonosoknak az uj termésü bor elraktározása, mert a hordóhiány igen nagy. Statisztikai kimutatások szerint a régi termésü borból most már csak mérsékelt készletek vannak, ezeknek szállitását megnehezíti a vasuti kocsihiány.

A KOLOZSVÁRI POSTÁSOK BESOROLÁSA. A kolozsvári postások besorolása megkezdődött. A besorolást Önita postavezérfelügyelő, Remetier felügyelő és David ellenőr, mint a bukaresti postavezérigazgatóság kiküldöttei a szindikátus kirendelt tisztviselői, a kolozsvári Szakszervezeti Tanács és a postások szakszervezetének kiküldötteivel együtt végzik. Kolozsváron négyszáz visszamaradt postai alkalmazott nyer most besorolást a román postához.

PARAFA dugogyár Szatmár, Bercsényi-utca 63. Telefon: 99.

Értesiti tisztelt vevőit, hogy parafadugó és pincészeti cikkek gyártását ismét megkezdte és készséggel áll tisztelt vevői rendelkezésére. Cipőgyárak, cipészek és cipészkellékkereskedők részére

szállit nyers parafát korlátlan mennyiségben.

Molnár Ferenc „Doktor ur"-a a Városi Szinházban

A mult hét szinpadi sikere a főszereplő Andrási fellépéséhez füződik. A „Doktor ur" cimü bohózat a pesti századelő vigjáték-irodalmának első és jobb termékei közül való. Érdeme, hogy nem nélkülözi teljességgel a társadalmi szatira vonásait, hiszen a közönség a tisztességtelen eszközökkel dolgozó fiatal ügyvéd felsülésében a tüzön-vizen keresztül gazdagodni akaró polgár karikaturáját érezheti.

A betyár-romantikát betörő-romantikává átpesticsitő fantázia szüleménye: Puzsér tolvajkirály alakjába Andrási Márton mélységes humort vitt. Ha azonban a Chaplin-árnytól megszabadulna, tovább jutna müvész-utján.

Az ügyvéd szerepében Lantos Béla kifogástalan volt. Hasonlót mondhatunk az ügyvéd-feleség némileg passziv szerepében is csillogó Könyves Ibolyáról. Senkálszky pökhendi és stréber rendőrfogalmazója szintén szinvonalas alakitás. Pap Nusi Dorottya-szerü vénkisasszonyát tán Vaszary Piroska se mulhatná felül. Remek stilusérzékkel megfogott ábrázolás volt Váradi Rudolf vidéki uriembere. A kisebb szerepekben Dórián Ilona, Flóra Jenő, Hevesi Miklós és Sebesi László adták a tőlük, illetőleg a szerepből telő legjobbat.

A jó játék és a lendületes rendezés — utóbbi Lantos érdeme — meghozta gyümölcsét: a közönség rég nem mulatott annyit egyfolytában, mint a komikumot kiapadhatatlanul árasztó Molnár darabban.

yn.

A Városi Szinház heti müsora:

Szerdán 6-kor: Fekete Péter. (Andrási Márton vendégjátéka).
Csütörtökön 6-kor: Orpheus a pokolban.
Pénteken 6-kor: Nótás kapitány. (Operette-felujitás).
Szombaton 3-kor: Aladár nem szamár. (Gyermek-előadás, nagyon olcsó helyárakkal).
Szombaton 6-kor: Nótás kapitány.

Szabadtéri előadások az Unitárius Kollégium udvarán

Csütörtökön fél 8-kor: Doktor ur. (Andrási Márton vendégjátékával. Előadás vége: fél 10-kor).
Szombaton fél 8-kor: Érettségi.
Vasárnap fél 8-kor: Érettségi.

HUSZONHAT VAGON CUKROT KAP NAGYVÁRAD ÉS KÖRNYÉKE. Nagyváradról jelentik: A közellátás terén az utóbbi időben erősen visszaesett Nagyvárad és környéke részére 26 vagon cukrot utaltak ki. Ebből a mennyiségből 20.000 kilogram már meg is érkezett, ugyhogy mindenki megkaphatja április havi fejadagját.

A KERESKEDELMI ALKALMAZOTTAK ÉS MAGÁNTISZTVISELŐK Nagyváradon harcot hirdettek az üzérkedés ellen. Tudósitónk jelenti: A nagyváradi kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szervezetten csatlakoztak az üzérkedés ellen megindított harchoz. A Szakszervezeti Tanács részéről tartott konferencián kijelentették, hogy feltétel nélkül magukévá teszik a Bukarestben hozott határozatot, amelynek főbb pontjai a következők: 1. Nem adunk el árut felárakkal. 2. Nem adunk el árjegyzékbe be nem vezetett árut. 3. Nem adunk el jó minőségü áru helyett silányat. 4. Minden árucikk után számlát állitunk ki a vevőnek: 5. Nem engedünk elrejteni árukat. 6. Irgalmatlanul leleplezzük az üzérkedőket.

VESZEDELMES SZÉLHÁMOST LEPLEZETT LE A NAGYVÁRADI KOMMUNISTA PÁRT. Nagyváradról jelentik: A Kommunista Párt leleplezte és átadta a rendőrségnek Kertész Imre tanitót, aki az igazoltatások során „átcsuszott" a rostán. Kertész először 1942 januárjában tünt fel, amikor a Néptanitók Lapjában „Katonai szellem az iskolában" cimmel fasiszta jellegü cikket irt. Az utóbbi időben pedig érettségi bizonyitványok hamisitásával foglalkozott s 200.000 lejt kért egy-egy hamis iratért.

MEGKEZDIK AZ ÉSZAKERDÉLYI TANONCISKOLAI TANTESTÜLETEK TAGJAINAK BESOROLÁSÁT. A kolozsvári kerületi munkaügyi felügyelőség lapunk utján felhivja az északerdélyi tanoncskolai tantestületek összes tagjait, hogy a besorolások (inkadrálások) céljából alábbi okmányaikat eredetiben helyezzék letétbe a kolozsvári kerületi munkaügyi felügyelőségnél (Malinovszki-tér 14): a kinevezésről szóló okmányt, a végzettséget igazoló és állampolgársági bizonyitványokat, a tanoncoktatásban eltöltött időt igazoló bizonyitványt. A kérvényeket a fenti okmányok becsatolása mellett legkésőbb augusztus 20-ig kell letétbe helyezni, mert e határidőn tul a kérvényeket visszautasitják. Az említett tantestületek tagjai személyesen is jelentkezhetnek a Kolozsváron összeülő besoroló bizottság előtt. A bizottság ülésének időpontját kellő időben közlik a hirlapokban.

A Magyar Népi Szövetség az iskolákért

Minden magyar anyanyelvü gyermeknek magyar iskolában a helye!

Országos tanügyi értekezlet vitatta meg Kolozsvárott a magyarnyelvü oktatás időszerü kérdéseit

KOLOZSVÁR, augusztus 7. A Magyar Népi Szövetség Közmüvelődési Bizottsága augusztus ötödikére az érdekeltek bevonásával értekezletet hivott össze Kolozsvárra. Az értekezlet a romániai magyar óvodai, elemi, közép- és szakiskolai oktatás kérdéseit tárgyalta meg behatóan, hogy ezekre vonatkozóan a Magyar Népi Szövetség elnöksége majd részletes javaslatokat terjeszthessen a kormány elé.

Az országos tanügyi értekezletet vasárnap reggel nyitották meg ünnepélyesen. A megnyitón a Magyar Népi Szövetség elnöksége nevében *Balogh* Edgár intézett beszédet az értekezlet résztvevőihez. *A népi egység kérdéséről beszélt s rámutatott az egység mielőbbi és minél maradéktalanabb megvalósításának szükségességére.*

— Egyszersmindenkorra vége kell szakadjon annak, hogy a magyarság a régimódi, ezerféle egyesület szempontjaiból itélje meg helyzetét és külön utakon járva próbálja megoldani a magyarság kérdéseit. Ezeket a kérdéseket maradéktalanul csak akkor tudjuk megoldani, ha minden kérdést a Magyar Népi Szövetségen keresztül próbálunk rendezni s ha — minden magyar ember felismerve a népi egység szükségét — eljutunk oda, hogy *a Magyar Népi Szövetség valóban azonos lesz a magyarsággal társadalmi, osztály, felekezeti és politikai különbség nélkül.*

Kifejtette: *a Magyar Népi Szövetségnek a romániai magyar oktatás kérdésében az az álláspontja, hogy egyetlen magyar gyermek sem maradhat saját anyanyelvü oktatás nélkül, ami a kormány sokszor hangoztatott álláspontjával is egyezik.*

— Éppen ezért — fejezte be beszédét — mind a Magyar Népi Szövetségnek, mind ennek az értekezletnek csak ez lehet a jelszava: *szeptemberben Északerdélyben, Délerdélyben, a Bánságban és a Regátban is minden magyar anyanyelvü gyermeknek magyar iskolában a helye!*

A magyar egyházak köszönete

Balogh Edgár beszéde után dr. **Boga** Alajos pápai prelátus köszönetét fejezte ki a Magyar Népi Szövetségnek, hogy a **felekezeti oktatás** kérdéséről sem feledkezett meg, annak ügyét felkarolta s **a magyar egyházak nevében a legmesszebbmenő támogatást ígérte a Magyar Népi Szövetségnek.**

Az értekezlet ezután a tárgyalások anyagát és időrendjét állapitotta meg.

A három napra tervezett értekezlet **három bizottságban** foglalkozott a romániai magyar oktatásügy kérdéseivel. Az első bizottság a nemzetiségi minisztériumnak a nemzetiségi és felekezeti oktatásra vonatkozó **törvénytervezetét** vizsgálta meg és vette beható tárgyalás alá s az esestleg abban található hiányok pótlására vonatkozóan tett előterjesztést a MNSz elnökségén keresztül a kormánynak. A második bizottság **a magyar iskolaszükséglet kérdésével** foglalkozott romániai viszonylatban. A harmadik bizottság **a magyar tanerők besorolásának és fizetésének kérdését** beszélte meg és készitett részletes javaslatot.

A tanügyi értekezlet a Magyar Népi Szövetség megbizottjai által végzett nagyszabásu előmunkálat figyelembevételével — mely többek között részletes és teljes összeirását tartalmazza az összes romániai magyar tankötelesek, az egyes vidékek közép- és szakiskolai szükségletének — **elsőnek az elemi és középiskola szükséglettel foglalkozott.** A tárgyalások során tekintetbe vette a 406. számu törvényt és ennek alapján **behatóan megtárgyalta az állami iskolai épületek kérdését is.**

Külön részletesen tárgyalta meg az értekezlet az állami magyar és a felekezeti tanszemélyzet besorolásának, rendszeres és megfelelő fizetésének, valamint a nyugdijasoknak a kérdését. Vizsgálat tárgyává tette a tanszemélyzetben mutatkozó hiányt is, mégpedig nemcsak északerdélyi, hanem az ujonnan megszervezendő délerdélyi felekezeti és állami iskolák tekintetében is. **Részletes javaslatot dolgozott ki továbbá a nem román állampolgárságu tanerők jogi és fizetési helyzetének rendezésére is.**

Jellemző az értekezletre, hogy mindezeket a **kérdéseket a román és magyar tanügy közötti teljes összhang és egészséges egyensuly megteremtésének vágyától áthatva tárgyalta le.**

Az értekezlet elkészitett javaslatait a MNSz végrehajtó bizottsága elé terjeszti jóváhagyás végett. A jóváhagyott javaslatokat az elnökség a megfelelő szakemberek bevonásával valószinüleg még a jövő hét folyamán **Bukarestben a kormány illetékes tényezői elé viszi végleges letárgyalásra.** Ismerve a kormány álláspontját a magyar tanügyi kérdésekben, remélhető, hogy szeptemberben, vagyis az uj iskolai évben egész Románia területén megfelelő számu óvóda, népiskola, középiskola, valamint ipari és gazdasági iskola áll majd a magyar anyanyelvü tanulóifjuság rendelkezésére.

Felelőtlen elemek összetörték az erdélyi országgyülés emléktábláját

A Magyar Népi Szövetség hatósági eljárás meginditását kérte a tettesek felderitésére

KOLOZSVÁR, augusztus 7. A Redout falából e napokban eltávolitották az 1848-as erdélyi országgyülés emléktábláját. A művészi keretet sikerült a Történelmi Ereklyemuzeum számára megmenteni, az emléktáblát azonban felelőtlen elemek összetörték. A Magyar Népi Szövetség központja most átiratot intézett Kolozsvár város polgármesteréhez és *hatósági eljárás meginditását kérte a város demokratikus hagyományait őrző emléktábla elpusztitása ügyében.*

Az eltüntetett emléktábla annak az országgyülésnek az emlékét őrizte, amely országgyülésen Erdély haladó vezetői, köztük Lemeni román püspök is, *az osztrák abszolutizmus alól mondották ki Erdély fölszabadítását.* Soha jobban meg nem kellett volna becsülni ilyen emléktáblát, mint éppen ma. Ha az országgyülés emlékének egyes részletei a mai viszonyok között már túlhaladottak is és Erdély akkori uniója Kossuth demokratikus Magyarországával félreértésekre adhatna ma alkalmat, akkor is meg kellett volna találni a módot arra, hogy ez az emléktábla megfelelő elhelyezést találjon, esetleg az épület kapuja alatt, vagy egy muzeumban. *Az emlékmü eltávolitása, sőt összetörése azonban olyan barbár cselekedet, amely nemcsak Kolozsvár demokrata magyarságát, hanem a demokrata románságot is jogosan sértheti.*

Itt jegyezzük meg, hogy a Redout falában még egy emléktábla volt, amelyet a román lakosság helyezett ott el az ismert memorandum-per emlékére. Ebben a perben a román nép szabadságharcosai álltak szemben a régi feudális Magyarországgal. A táblát 1940 után a magyar fasiszta reakció távolitotta el. Amikor a 48-as magyar emléktábla eltávolitását tesszük szóvá, természetesnek tartjuk a memorandum-per emléktáblájára is felhivni a figyelmet. *Mindkét emléktáblára szükség van, s az igazság megkivánja, hogy mindkettő méltó helyre kerüljön vissza.* Annyi elnyomásnak és kizsákmányolásnak voltak kitéve népeink, hogy igazán itt az ideje szabadságharcos hagyományaink kölcsönös megbecsülésének.

A Népvédelem munkája elősegiti a demokratikus Románia megvalósitását

Ünnepélyes keretek között nyilt meg a Népvédelem első szabad kongresszusa

BUKAREST, augusztus 7. A bukaresti egyetem jogtudományi karának disztermében tartották meg a *Népvédelem első szabad kongresszusát*, amelyen a munkások, a parasztok, az egyház, a hadsereg és a szellemi osztály teljes számban képviseltette magát.

Az értekezletet *Nicolau* Stefan professzor nyitotta meg, dr. *Groza* Péter miniszterelnök, Teohari *Georgescu*, *Bagdasar* professzor, *Nicolau* mérnök, *Constantinescu-Iasi*, *Bejan* mérnök, Mircea *Durma*, Anton *Alexandrescu*, *Burducea* miniszterek, az államtitkárok, a román hadsereg több tábornokának, a Nemzetközi Vöröskereszt és az Egyesült Hatalmak ellenőrző bizottsága képviselőinek jelenlétében.

Nicolau Stefan professzor magasszárnyalásu elnöki megnyitója után dr. *Mezinescu* javaslatára kitörő lelkesedés közben *a kongresszus diszelnökévé kiáltották ki Mihály királyt, Elena anyakirálynőt, Sztalin generalisszimuszt, Truman amerikai elnököt, Attlee őrnagyot, Anglia miniszterelnökét, Nicodim román patriárkát, Groza miniszterelnököt, Tătărescu miniszterelnökhelyettest, a kormány több tagját és a román hadsereg több kiváló tábornokát.*

Groza miniszterelnök nagyhatásu beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a fasiszta fenevad mély sebeket hagyott hátra, amelyeknek begyógyitása mindnyájunk kötelessége.

— A megoldásra váró feladatok sulyosak, — mondotta a miniszterelnök, — de a ránknehezedő terhek nem szabad, hogy megfélemlitsenek. *Mi nem vagyunk emberfelettiek, akik csodákat müvelhetünk, mi csak a népakarat egyszerü közegei vagyunk, de a népnek, — amely minket a vezetés nehéz feladata elé állitott, — szent kötelessége, hogy minket minden erejével segitsen.*

— És Önök, akik itt ezen a kongresszuson megjelentek, rendelkeznek ezzel a segitő erővel, mert *erkölcsi és anyagi erővel is birnak.*

— *Itt van sorainkban az üzemek és a városok munkássága* (hosszas, megismétlődő éljenzés) *és ez a munkásság teljes erejével a Népvédelem szolgálatában áll. A munkásság mindenütt a szabadságért és az emberhez méltó életviszonyok megteremtéséért harcol, küzd a fasizmus végleges eltávolitásáért és küzd a népi tömegek jobb életszinvonalának megteremtéséért.*

— De itt van a Népvédelem keretében az ország földmüves népe is. Ez az egymásba kapcsolódó erő teszi lehetővé részünkre annak a reménynek kifejezését, hogy arról a helyről, ahova állitottak minket, meg is valósithatjuk azt, amit tőlünk kivánnak és amit a történelmi pillanat szent kötelességként parancsol: *olyan ország megteremtését, amelyben az összes állampolgárok származási és vallási különbség nélkül otthon érezzék magukat, olyan boldog országot, amelynek neve szabad, független és demokratikus Románia.*

Groza miniszterelnök után Marius Constantinescu patriárkai tanácsos Elena anyakirálynő és Nicodim patriarka nevében, Stănescu tábornok pedig a hadsereg nevében mondott nagyhatásu beszédet, majd a Magyar Nemzeti Segély főtitkára, — aki Magyarország képviseletében vett részt az értekezleten — üdvözölte a kongresszust.

A német Farbenindustrie üzemei amerikai kezekben

NEWYORK, augusztus 7. (Rádió). Az Egyesült Nemzetek berlini katonai kormányzója rendeletet adott ki, amely szigoruan megtilt a németek részére minden katonai ténykedést, egyidejüleg pedig elrendeli *a német nemzeti szocialista párt összes szervezeteinek feloszlatását.* Azokat, akik a rendelet ellen vétenek, halálbüntetéssel sujtják.

Az amerikai katonai hatóságok egyidejüleg szigoru ellenőrzés alá vették a német iparvállalatok és üzemek müködését. *A világhirü I. G. Farbenindustrie érdekeltségéhez tartozó összes üzemeket átvették, ezeknek az üzemeknek igazgatóit, igazgatósági tagjait és személyzetét elbocsátották.* A részvényeseket értesitették, hogy — átmeneti időre — minden joguk szünetel. Az amerikai katonai hatóságok semmisnek nyilvánitottak minden olyan szerződést, amelyet az I. G. Farbenindustrie különböző külföldi társaságokkal — amelyekkel kartellben volt — kötött.

APRÓHIRDETÉSEK

UJ diópulituros hálószobák garantált kivitelben és egy használt konyhaberendezés jutányos áron eladó. András Endre asztalosnál, Alkony-utca 39. —635

SELYEMHARISNYÁT legolcsóbban régi bevásárlási helyén szerezze be. Dávid Ferenc-utca 13, udvarban. —564

MASSZIV ágyak és hencser, egy nagyhangu lemezerősitő lemezekkel eladó. Bólyai-utca 7, III. em. 13. 3—6-ig. —366

HUNGARIA-drotfonat nyulketrechez eladó. Körülbelül 40 méter. Ára 60.000 lej. Dózsa György-utca 7, házfelügyelőnél. —510

SÜLLYESZTŐS Singer varrógép eladó. Deák Ferenc-utca 18. Érdeklődni a házmesternél. —664

ELADÓ egy jókarban lévő férfi kerékpár. Budai Nagy Antal-utca 64. Hátul az udvarban. —621

ELADÓ jégszekrény 200×120-as. Krizbai-utca 29, élelmiszerüzletben. —676

EGY uj állapotban lévő harisnyaszemszedő gép eladó. Cim József Aranka, Gyulafehérvár, Str. Munteniei 3. —683

CSALÁDI okok miatt minden elfogadható áron eladó járásszékhelyen füszerüzlet trafik, italmérési engedéllyel. Cim a kiadóban. —677

MODERN kombinált szekrény uj állapotban sürgősen eladó. Görgey-utca 9 (Strand hátamögött.) —678

UJ tégla eladó. Pata-utca 151. —670

VILLANY rokka eladó. Pata-utca 151. —670

ELADÓ diófurniros félháló, kettőszemélyes diván. Kömálalja-utca 7, délután 3-tól. —632

ELADÓ zománcozott asztalkemence, konyhabutor, sezlon. Kemény Zsigmond-utca 12. —657

KOVÁCS szerszám eladó. Erdő-utca 17. —657

ELUTAZÁS miatt olcsón eladó egy fél háló és egy konyhaberendezés. Cim: Csaba-vezér-utca 4. Kovács Istvánnál. —647

EGY uj diófurniros kombinált szekrény eladó. Munkás-utca 31. —648

EGY uj modern teleháló elköltözés miatt eladó. Gyulay Pál-utca 11., I. em. —649

ELADÓ használt hálószobák, konyhaberendezés, Schöberl-ágy és gyermekágyak olcsón. Kossuth Lajos-u. 32., asztalosnál. —650

KOMPLETT hálószoba ágybetétekkel eladó minden elfogadható árért. Tímár-utca 2., I. emelet jobbra. —652

ELADÓ fehér oszlopkályha. Megtekinthető Györgyfalvi-ut 47., 12—3 óra között. —645

ELADÓ finom damaszt abrosz 12 személyes, szalvétákkal. Ugyanott lakást és étkezést kaphat tisztviselőnő. Galamb-u. 2. —651

NAGYON szép körös teleháló olcsón eladó. Majális-utca 1., Lukács asztalosnál. —663

GYŐZŐDJÖN meg, vitrin tárgyat, kristályt, perzsaszőnyeget legmagasabb áron „Libertas" vásárol meg. —545

ELADÓ káposztás hordók és egy álló Tonett ruhafogas. Kökert-utca 112. —670

FŰSZERLETI berendezést pulttal együtt megvételre keresek. Cimeket „Füszerberendezés" jeligére. Gy.

LITERES üvegeket veszek. Széchenyi-tér 3—4., udvari füszerüzletben. —658

CIPÉSZ szerszámok megvételre kerestetnek. Cim a kiadóban. —659

IZZAD? Használjon MO-DE kivonatot

ALPAKKA evőeszközt, komplett 12 személyest veszek. Cimeket „Evőeszköz" jeligére kérek a kiadóba. —675

VESZEK használt ruhát, fehérnemüt, cipőt. Szabadság-tér 12. Rácz. —665

Alkalmazást kapnak

TÁRSAT vagy bérlőt keresek jól felszerelt faesztergáló műhelyhez. Cim a kiadóban. —661

ÁLLAMI női klinikára szülésznőt felveszünk. Jelentkezni: Mikó-utca 3., Klinika igazgatóságánál. —685

GYAKORLOTT kézi kötönőt keresek. Jókai-u. 3., II. em. Ugyanott szép angorafonalat és gyapjut veszünk. —673

Alkalamzást keres

KÖZÉPKORU intelligens nő házvezetőnőnek elmenne magánoshoz vagy pár emberhez. Ajánlatokat „Komoly asszony" jeligére a kiadóba kérek. —527

FÉNYKÉPÉSZ-segéd, gyors negativ retusör állást keres. Cim Ispán István, Dés, Str. Miron Costin 7. —630

Bélyeggyüjtők! Figyelem!

Megnyilt a „Filatelia" uj bélyegüzlet,

Egyetem-utca 3 alatt az udvarban. Vesz, elad, cserél.
„Filatelia" bélyegujság bizományosa.

PERFEKT román-magyar, 7 gimnáziumot végzett leány, bármilyen állást elvállalna. Leveleket „Jól számolok" jeligére a kiadóba kérek. —653

HÁZGONDNOKI, házfelügyelői megbizást vállal lakás ellenében nyugalmazott rendőraltiszt. Cimeket: „Megbizható" jeligére a kiadóba kér.

KÁDÁR MESTER
elad kész árut és elvállal minden e szakmába tartozó, ugymint *hordó, kád, cseber, teknő,* megrendelést
Potra, Nádastorok-utca 2.
Irisz-telep

ELSŐRENDŰ angol és francia varrónő házhoz varrni megy. Fehérnemüt is vállal. Vidékre is kimegy. Cim: Malom-utca 4., cipészüzlet. —686

VIZ- és villanyszerelő házmesteri állást keres. Cim: Dávid Ferenc-utca 21., házmesternél. —674

Ingatlan-lakás

KÉT különbejáratu parkettes üres szoba fürdőszoba használattal villanegyedben kiadó. Cim Unió-utca 6, hirlapiroda. —627

BELVÁROSBAN kétszobás, konyhás, kertes udvaru ház sürgősen eladó. Értekezni Bem-utca 10, I. em. délután 3—6 között. —632

FŐTÉR közelében szép világos szoba varroda részére kerestetik. Ajánlatokat „Magazinul 11" Dózsa György-utca 14. kérek. —684

SZÉP villában lévő két szoba, fürdőszoba, konyhahasználatos lakásomat elcserélném két szoba konyha összkomfortossal, lelépést fizetek. Ajánlatokat „Lakáscsere" jeligére a kiadóba. kérek. Gy.

Rothschild Lajos
ujra megnyitotta szállitási vállalatát régi telepén. Munkácsy-utca 20—22

KERESEK 3 vagy 4 szobás komfortos lakást központban. Ügynököt díjazok. Kapdebó, Deák Ferenc-utca 7. —680

KÖZPONTBAN üzlethelyiség berendezéssel átadó. Cim a kiadóban. —655

KERESEK kétszobás komfortos lakást. „Mérnök" jeligére a kiadóba. —662

MODERN összkomfortos két szoba, konyhás lakás kiadó. Munkácsy-utca 19., délután 1—3-ig. —668

SPORTÉLET

Uszóink fényes sikerével végződtek Bukarestben a három város közötti viadalok

Beszámoló az elmult hét nap jelentősebb sporteseményeiről

KOLOZSVÁR, augusztus 7. Az elmult hét nap sporteseményei közül különösen figyelemreméltó az a fényes siker, amelyet Kolozsvár válogatott uszógárdája és vizilabdázó csapata ért el Bukarestben a Bukarest—Temesvár—Kolozsvár közötti viadalokon. A kislétszámu, de *kitünően felkészült kolozsvári versenyző csoport valamennyi klasszikus versenyszámban a legjobb helyezéseket érte el s az a tény, hogy 62 pontaránnyal csak második helyen végzett a 65 pontarányt elért Bukarest előtt, nem csökkenti uszósportunk minőségét és értékét, mert a 3 ponttöbbletet a főváros csupán uszóinak nagy létszáma folytán érhette el.* A helyezések alapján tehát *Kolozsvár uszósportja jogosan első helyen áll az országban.*

Pompás eredménynek mondható *válogatott vizilabdázó csapatunk két fölényes győzelme Bukarest A) válogatottja és Nagybánya ellen. A fővárosi együttest 4:0 (2:0), a kitünő nagybányai együttest pedig 5:1 (2:0) arányban győzte le,* s ezzel az első helyen végzett. A vizilabdamérkőzések során egyébként Nagybánya válogatottja 5:3 (2:2) arányban győzött Bukarest B) válogatottja ellen, mig Bukarest A) csapata 6:1 arányban végzett Temesvár válogatottjával szemben. A temesváriak az első félidő után a versenyt feladták.

Az elért eredményeket illetőleg dicséret illeti a kolozsvári uszósport vezetőit is, akik valóban feladatuk magaslatán állottak és *kitűnően válogatták meg azt az együttest, amely Bukarestben Erdély fővárosának a színeit képviselte.*

A kétnapos uszóviadal részletes eredményei a következők:

100 m. gyors: 1. Kelemen Attila (K) 1:06 mp, 2. Bohunitzky (T) 1:06.2 mp, 3. Váradi (K) 1:10.5 mp., *200 m. gyors:* 1. Kelemen 2:37.4 mp, 2. Bohunitzky 2:43, 3. Slăvescu (B) 2:45.6 mp, *100 m. ifjusági hát:* 1. Kányádi (K) 1:27.5 mp, 2. Filip (T) 1:30.4 mp, 3. Erdélyi (K) 1:33.1 mp., *100 m. női gyors:* 1. Balló M. (K) 1:36.1 mp, 2. Kovács B. (K) 1:37.4 mp, 3. Dumitrescu (B) 1:43.1 mp. *100 m. ifjusági mell:* 1. Heller (T) 1:29 mp, 2. Lévay (Nagybánya) 1:29.2 mp, 3. Hantz (K) 1:29.8 mp. *100 m. női hát:* Kovács B. (K) 1:37.8 mp. *Országos rekord!* 2. Mărgineanu (B) 1:41.4 mp, 3. Bocu (K) 1:41.4 mp. *4×100 m. gyors:* 1. Kolozsvár *(Bara, Győrffy, Váradi, Kelemen)* 4:51.4 mp, 2. Bukarest *(Fischer, Mitoseni, Marinel, Slăvescu)* 5:00.2 mp, 3. Temesvár *(Novac, Stenbenz, Ciuglea, Bohunitzky)* 5:01 mp. *100 m. férfi mell:* 1. Weinreich (T) 1:25.4 mp, 2. Potrich (B) 1:26.3 mp, 3. Munteanu (B) 1:27.5 mp. *3×100 m. férfi vegyes:* 1. Temesvár 4:04.4 mp, 2. Bukarest 4:05 mp, 3. Kolozsvár 4:05.2 mp. *50 m. leány mell:* 1. Bocu (K) 47 mp, 2. Ambrus (T) 47.8 mp, 3. Morariu (T) 52.8 mp. *50 m. gyermek hát:* 1. Bagiu (T) 44.2 mp, 2. Niculescu (B) 46.2 mp, 3. Bădulescu (B) 46.7 mp.

Tenisz

Az elmult hét végén zajlottak le a sétatéri pályákon a kolozsvári egyesületek közötti teniszversenyek. Az első idei teniszviadalon a csapatversenyben az eredmények a következőképpen alakultak: Dermata—Haggibbor 2:2, Dermata—Kombinált 4:0, Haggibbor—Kombinált 3:1. Helyezések: 1. *Dermata* (jobb játszmaaránnyal), 2. *Haggibbor,* 3. *Kombinált.* Az egyéni versenyek eredményei: *Bekő* (Dermata)—Sikó (Haggibor) 6:3, 6:0. *Bekő*—Dolha (Kombinált) 6:3, 6:4. *Erőss* (Haggibbor)—Dolha 6:0, 4:2 w, o, *Erőss*—Radó (Dermata) 6:4, 6:2. *Radó*—Komoróczy (Kombinált) 6:3, 6:2. *Sykó*—Komoróczy 6:2, 5:7, 6:0. *Hecht* (Dermata)—Szász (Kombinált) 6:3, 2:6, 10:8. *Szász*—Kutus (Haggibbor) 8:6, 6:4. Helyezések: 1. Erőss, 2. Bekő, 3. Sykó, 4. Radó. *Párosban:* Erőss, Sykó (Haggibbor)—Szász II, Komoróczy (Kombinált) 6:1, 6:4. Erőss, Sykó—Bekő, Radó 6:3, 6:4. Erőss, Sykó—Szász, Komoróczy 6:3, 6:4. Bekő, Radó—Szász, Dolha 6:4, 6:3.

Labdarugás

Az elmult hét keddjén megkezdődtek a nagy érdeklődéssel várt bajnoki mérkőzések a hat élcsapat között. Mint ismeretes, *az első fordulóra kijelölt Universitatea—Vasas találkozó elmaradt augusztus 12-re,* vasárnapra, mert az *U* nem tudott teljes csapatot kiállitani. Az eddigi bajnokság két fordulójának eredményei így alakultak: *Dermata—CFR 1:0 (1:0), Haggibbor—Victoria 0:0, Vasas—CFR 13:1 (6:0), Universitatea—Haggibbor 4:0 (0:0), Victoria—Dermata 2:0 (1:0).* E két forduló bővelkedett a meglepetésekben, különösen ami a Victoria szerencsés győzelmét illeti a Dermatával szemben, s a Vasas hatalmas gólarányát a vasutasok ellen. *Az U csapata jól mutatkozott be,* közönsége kevésbbé. *Visszatetszést keltett az a tény, hogy a sok rokonszenves vezető helyett Hatieganu Emil, a reakciós politikus állott az üdvözlők élére a sporttelepi fogadtatáson.*

Csökkent érdeklődés mellett zajlott le a bukaresti Unirea Tricolor bemutatkozása. Első nap a Victoria 4:1 (2:0) arányban győzött a fáradt oboriak ellen, másnap pedig a Vasas — *igen alacsony szinvonalu, durva mérkőzésen* — 5:2 (2:0) arányban ért el nem teljes értékű eredményt a vendégcsapat ellen.

Egyéb eredmények: Haggibbor B.—Vasas B. 2:2 (0:1), Dermata Haladó Ifjuság—Orion 3:1 (0:1), Haggibbor—KKASE 4:2 (4:1), Orion—Fermata 2:2 (0:1), Dermata Haladó Ifjuság—Fermata 4:2 (2:1).

A szindikális sportélet fejlődését bizonyítja, hogy 20 egyesület nevezett be a szakszervezeti labdarugó bajnokságba, melyet két csoportositásban ősszel és tavasszal bonyolitanak le.

A vasutas csapatok ugynevezett Cereriadájában a kolozsvári CFR mérkőzés nélkül jutott tovább, mert a tordai CFR távolmaradása miatt a találkozót a javára irták.

Az OSP keretében megalakult a fegyelmi bizottság, amelynek elnöke *László* Ferenc dr., a rendőrség politikai osztályának vezetője, tagjai pedig *Fisch* Rezső és *Moldovan* Vasile sportujságirók. Ellenőrző bizottság is alakult *Kovács* Béla testnevelési tanár, valamint *Corpodeanu* David sportujságiró, az OSP sajtó- és propaganda osztálya vezetőjének és *Kormos* Ferenc szakszervezeti sportember bevonásával.

Kosárlabda

Vasárnap délután a Dermata kitűnő kosárlabdázó csapata 36:18 (18:2) arányban megérdemelten győzött a Marosvásárhelyi MTE csapata ellen. Góldobók: Losonczy (20), Serban (10), Hornyák (4) és Russu (2), illetve Lukács (8), Kós (6), Mogyoróssy (2) és Eördögh (2).

Ökölvivás

Az OSP alosztályaként megalakult az ökölvivók sportvezetősége is: Elnök *Salvan* Virgil mérnök, titkár *Corpodeanu* David, pénztáros *Geréb* Károly. Tagok a szakszervezeti sport részéről *Kiss* Dénes és *Deák* Ferenc és az iskolai sport részéről *Pintea* Ion testnevelési tanár.

Marosvásárhely válogatottja 8:1 (3:0) arányban legyőzte Bukarest válogatottját

Bukarest, augusztus 7. A székely főváros labdarugó csapata vasárnap a fővárosban 8:1 (3:0) arányban fölényes győzelmet aratott a legjobb bukaresti játékosokból összeválogatott együttes ellen. A gólokat *Balogh* (4), *Incze I.* (2), *Stroia* és *Sinkó* lőtték. A fővárosiak becsületgólját Iordache érte el. A marosvásárhelyi fiuk gyors, látványos és sportszerű küzdelmükkel meghóditották a bukaresti közönséget.

Ma délután rendkivüli közgyülést tart a Vasas

A Vasas (KMSE) összes szakosztályainak vezetői és tagjai szerdán délután fél 6 órakor az egyesület Deák Ferenc-u. 11. sz. alatti helyiségében rendkivüli közgyülést tartanak, amelyen ratifikálják a KMSE-nek a Vasasok szakszervezetéhez történt csatlakozását és a vezetőséget kibővitik, illetve egyes tisztségekben tisztujitást hajtanak végre. E rendkivül fontos, az egyesület jövő életére messze kibató közgyülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg a Vasas szakszervezet sportszerető vezetői és tagjai.

IRÓGÉP Underwood román—magyar betükkel eladó. Budai Nagy Antal-utca 19. Pap. —610

EGY 7 HP motorhoz inditó ellenállást keresek sürgösen megvételre. Oglinda, Horea-ut 58. —619

TANGÓHARMONIKA Hohner Verdi II. 80 basszusos, uj és egy 2x3 m. ritka szép perzsaszőnyeg eladó. Cim a kiadóban. —669

BALKARU, sima cipész- és szabógépek, valamint kerékpárok kaphatók Dózsa György-utca 38. Finkler-cégnél. 12531

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYT, tömegbélyeget bárkinél előnyösebben vásárolok. Dávid Ferenc-utca tizenkettő. —302

PÉNZSZEKRÉNY eladó, ugyanott javitást vállalok. Szabó Gyula, Eötvös-utca 34. T.

CIPÉSZEK, FIGYELEM! Ago-prés érkezett. Gépkereskedelmi iroda, Timár-utca 20. —528

KEVESET használt gépiperzsa 3½×2½ olcsón eladó. Malom-utca 27, 1. ajtó. —631

ELADÓ egy jókarban lévő Széchenyi-téri bódé. Cim a kiadóban. —681

Veszek és eladok használt ruhákat, fehérnemüt, kalapot
RUSSU VASILE,
DÁVID FERENC-UTCA 3. (Üzlet.)

OLCSÓN szállitunk bármit vidékről is. Dacia, Széchenyi-tér 20. 9095

KI TUD Mandula Liliről (Saphirné)? Novemberben Stutthofban látták. Minden értesitést honorálok. Mandula Endre, Hosszu-utca 35. —542

„TERNÓ" mindent megvásárol. Győződjön meg. Postakert-utca 3, üzlethelyiség. —141

GYÓGYSZERÉSZ özvegye 300.000 lej készpénzzel, vidéki patikával férjhez menne 55—65 éves, románul tudó gyógyszerészhez. Eladó mikroszkop. Reimanné, Petőfi-utca 22. —656

ELVESZETT a Newyork-szálloda és a téli szinház között egy karkötő (arany imitáció). Becsületes megtaláló jutalomban részesül. Cim a kiadóban. —718

KATONA sütöde mindennap süt privát kenyeret 7 órától 12-ig. Lisztcsere mindennap. —707

Felveszünk
hirdetéseket, előfizetéseket az összes külföldi lapok számára, elhelyezünk reklámokat a bukaresti rádióreklám kiret közé.

Mérlegek, idézések, stb.
közlését azonnal teljesitjük a HIVATALOS LAPBAN. Elhelyezünk reklámokat mozgóképszinházakban. Vállaljuk cégek vagy árucikkek hatásos népszerüsitését, müvészi kivitelü reklámrajzokat, reklámszövegeket, reklámverseket készitünk.
Végezzük országosan könyvek, folyóiratok terjesztését.

EUROPA
hirlapiroda, könyv- és lapterjesztő vállalat Kolozsvár, Egyetem-utca 4. Telefon: 778

Vidékieknek hasonlóan gyors és pontos elintézés!

Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet, Kolozsvár. — Felelős vezető: Kiss Márton igazgató.